

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В. Н. КАРАЗІНА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
Кафедра перекладознавства імені Миколи Лукаша

Рекомендовано до захисту
Протокол засідання кафедри № _____
від «_____» _____ 2024 р.
Завідувач кафедри Олександр РЕБРІЙ
(прізвище та ініціали)

(підпис)

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА
ВІДТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ АНГЛОМОВНИХ
ЕКОНОМІЧНИХ ТЕРМІНІВ

Виконавець:

студентка: II курсу магістратури,
групи АМПЗ-61

Баранова Валерія Вадимівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник роботи:

Статівка Анна Олександрівна, кандидат
філологічних наук

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Підсумкова оцінка:

за національною шкалою: _____

кількість балів: _____

Підпис керівника _____

Кваліфікаційну магістерську роботу захищено на засіданні Екзаменаційної комісії

Протокол № _____ від «_____» _____ 2024 р.

Голова Екзаменаційної комісії _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ОБҐРУНТУВАННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ПЕРЕДУМОВ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕКЛАДУ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ..	6
1.1. Загальна характеристика поняття «термін»	6
1.2. Структурні особливості економічних термінів	13
1.3. Прагматичні та семантичні особливості економічної термінології	17
Висновки до Розділу 1	22
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ АНГЛО- УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ: ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	23
2.1. Характеристика основних способів перекладу	23
2.2. Аналіз відтворення українською мовою англомовних економічних термінів	27
Висновки до Розділу 2	71
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	76
SUMMARY.....	80

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Важливе місце в лінгвістиці займає питання термінології та термінознавства як науки, яка вивчає спеціальну лексику з погляду її походження, типології, створення, форми, функціонування, упорядкування та використання. Це обумовлено особливим місцем термінології в системі сучасного наукового знання. Зберігаючи мовний характер, термінологія є частиною галузі науки або техніки і певною мірою виконує допоміжну функцію.

Термінознавство – це наука про терміни. Сучасні словники цього слова не фіксують, однак воно утворилось у 60-х роках ХХ ст. Натомість у цьому значенні часто вживають слово термінологія. Поняття «термін» прийшло до нас ще з античних часів. У латинській мові воно означало межу, рубіж. Сучасна наука оперує багатьма визначеннями терміна, які підкреслюють ту чи іншу ознаку цього поняття.

При перекладі економічних термінів та текстів важливими є достовірність і точність, які забезпечуються шляхом добору правильних та змістовних термінів, які максимально будуть відображати зміст вихідних мовних одиниць. Підбір відповідностей часто ускладнюється тим, що багато економічних термінів з'явилися порівняно недавно, а також через існування різних економічних підходів, що неоднозначно визначають зміст понять. У зв'язку з цим актуального значення набуває питання дослідження перекладу нових термінів, що виникають внаслідок активного розвитку сфери економіки.

Об'єктом дослідження є англomовні економічні терміни з першоджерела та їх відтворення в українській мові, які використовуються в економічних наукових дослідженнях, текстах та професійній комунікації.

Предметом дослідження є особливості відтворення англomовних економічних термінів українською мовою. Зокрема, способи перекладу, адаптація термінології та збереження смислових відтінків в економічних термінах.

Вони мають спільне головне бачення щодо основного елементу термінології – терміну, як складової будь-якої терміносистеми. Така спільна думка науковців щодо основного елементу термінології та головних його ознак, також, підтверджує та підкреслює актуальність обраної теми дослідження кваліфікаційної магістерської роботи.

Метою дослідження є вивчення навчальної економічної літератури та наукових концепцій, що розкривають специфіку перекладу економічної термінології; а також виявлення особливості перекладу економічних термінів першоджерела авторів Campbell R. McConnell, Stanley L. Brue “Economics: principles, problems and policies”, 13-th edition, 896 p.

Для досягнення поставленої мети було виокремлено *наступні завдання:*

- охарактеризувати поняття «термін» та різноманіття дефініцій поняття «термін»;
- проаналізувати характерні ознаки терміна, які відрізняють його від загальноновживаної лексики;
- проаналізувати структурні особливості економічних термінів;
- визначити прагматичні та семантичні особливості економічної термінології;
- провести дослідження особливостей англо-українського перекладу економічної термінології;
- охарактеризувати основні способи перекладу;
- проаналізувати відтворення українською мовою англomовних економічних термінів.

Методи дослідження. У процесі дослідження було використано наступні методи: історичний, логічний, аналізу, порівняння, індукції та дедукції.

Матеріалом дослідження було 80 англomовних економічних термінів першоджерела авторів Campbell R. McConnell, Stanley L. Brue “Economics: principles, problems and policies”. Вибір першоджерела обумовлено тим, що це фундамент для більшості сучасних економічних досліджень та одна з найбільш визнаних книг з економіки і економічної теорії, яка протягом багатьох

десятиліть залишається популярною серед викладачів та студентів. Також, книга надає ґрунтовну базу для розуміння економічних процесів і дозволяє інтегрувати теоретичні знання в аналіз сучасних економічних реалій.

Для виконання теоретичної частини кваліфікаційної магістерської роботи була використана навчальна література з теми дослідження, інформаційні сайти, періодичні видання, ресурси мережі Інтернет.

Наукова новизна дослідження визначається тим, що в кваліфікаційній магістерській роботі детально розглянуто способи перекладу економічних термінів для різних колів фахової та професійної комунікації – освітнього, академічного, бізнесового тощо. Проведене дослідження дозволить покращити розуміння та використання економічної термінології серед українськомовних користувачів. В подальшому, таке дослідження може стати внеском у розвиток сучасної української економічної термінології та покращити якість перекладів.

Практичне значення дослідження виявляється у використанні отриманих результатів аналізу відтворення економічних термінів, що сприяє більш точному та зрозумілому використанню економічних термінів українською мовою. Це має велике значення для подальшого розвитку економічної думки, економічного середовища; сприятиме глибшому розумінню фахових текстів та підвищенню рівня професійної підготовки українських спеціалістів; забезпечення ефективної комунікації в професійному середовищі.

Апробація роботи. Результати кваліфікаційного магістерського дослідження апробовано на студентській конференції у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна та викладено у статті з науковим керівником у студентській збірці статей *IN STATU NASCENDI*.

Структура роботи. Кваліфікаційна магістерська робота складається із таких структурних елементів, як ВСТУП, РОЗДІЛ 1, РОЗДІЛ 2, висновки до кожного з розділів, ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ, SUMMARY. Загальний обсяг роботи складає 81 сторінку, обсяг основної частини роботи – 73 сторінки. Список використаних джерел містить 44 найменування, у т. ч. 13 публікацій іноземною мовою.

РОЗДІЛ 1

ОБҐРУНТУВАННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ПЕРЕДУМОВ ДОСЛІДЖЕННЯ
ПЕРЕКЛАДУ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

1.1. Загальна характеристика поняття «термін»

Сучасний стан наукової парадигми має зміни у сфері вивчення поняття «термін». Термін досліджується як одиниця мови для спеціальних цілей з урахуванням досягненої функціональної стилістики, психолінгвістики, лінгвістики тексту з метою створення концептуальної моделі конкретної науки або галузі знань. Мова для спеціальних цілей як функціональний різновид національної мови розглядається як система знань, набута фахівцями в результаті їхньої професійної діяльності, є концептуальною базою когнітивного термінознавства, що вивчає терміни як динамічні знаки. Завдяки терміну здійснюється комунікація в різних сферах людських знань, за допомогою яких відбувається вербалізація наукових понять. В більшості, виникнення терміна є свідомим та цілеспрямованим творчим процесом. При цьому, особливість терміна полягає в тому, що термін не називає поняття, а поняття приписується йому.

Поняття «термін» походить від латинського «terminus», що означає «кінець, межа, закінчення». В Середньовіччі тлумачення слова «термін» набуло значення «визначення, позначення», а в давньофранцузькій мові «terme» мало значення «слово», в старогрецькій *logos* («вчення»). На думку Е. Літтре, О. Блоха, В. фон Вартбурга, П. Робера таке тлумачення породило у французькій мові «terme» – термін в сучасному розумінні. В англійській мові слово «term» було запозичене зі старофранцузької («terme» – «межа») [31]. Це слово має кілька значень: 1) сукупність усіх термінів певної мови або окремої галузі людської діяльності (науки, техніки, мистецтва тощо). 2) розділ лексикології (лінгвістичне вчення про слово), що вивчає терміносистему.

Термін це багатогранне явище, яке входить у різні класифікації: за логічним, лінгвістичним, наукознавчим та іншими принципами. Тому існує велика кількість класифікацій, що різняться між собою, та які були запропоновані різними вченими. Ці класифікації у своїй сукупності характеризують роль та місце термінів у науковій, економічній, політичній, управлінській та інших сферах функціонування сучасного суспільства. Поняття «термін» багато років досліджується науковцями, які пропонували різні підходи до його характеристики, визначення, змісту та класифікації.

Аналіз лінгвістичних наукових праць вітчизняних та зарубіжних учених, які присвячені питанням термінології, показує, що існують різні дефініції та тлумачення поняття «термін», при цьому очевидна семантичну цього поняття. Моїсєєва Олена в своєму дослідженні пропонує наступну класифікаційну групу поняття «термін» (рис. 1.1). [22]

1. Термін, перше значення якого є узагальненим, друге – конкретизованим. Ця група є найчисленнішою і включає в себе найбільшу кількість термінів. За даною групою термінів можна віднести наступні групи слів:

- слова, які означають перехід від загального до деталізованого;
- слова, які одночасно позначають абстрактний термін і його конкретне втілення;
- слова, які містять у собі характеристику та особу, якій притаманна характеристика.

2. Терміни, перше значення яких є загальним, а інше використовується у межах певної науки, або терміни, перше значення яких є науковим, а друге – загальним. За даною групою термінів можна віднести слова, які набувають трансформацій:

- від загальноживаного і загальновідомого слова до наукового терміну;
- від терміну, який використовується у певній сфері та галузі знань – до загальновідомого.

Друга група термінів викликає набагато більше труднощів у перекладі. Оскільки, слова потрапляючи в обіг окремої науки можуть суттєво змінювати свої значення, на відміну від тих, які існують у мові. Саме тому, для з'ясування точного значення слова використовують спеціалізовані словники.

3. Терміни, які використовуються для позначення явищ у різних науках. Незважаючи на те, що вони мають деяку подібність у значеннях, вони використовуються у різних сферах та галузях знань. Слова цієї групи лежать на межі декількох наук і вживаються як наукові терміни. Отже, ефект багатозначності у межах лише однієї науки не можливий, тому що наука вимагає точності і уникає можливості подвійного тлумачення терміну.

4. Четверта група включає у себе терміни, значення яких змінюється від конкретного до загального. Це пов'язано з історичним розвитком та функціонуванням слова у різні історичні епохи. Слова даної групи мають розширення значення слова від сталого мовного звороту до мови загалом. Це пов'язано з тим, що виникала необхідність до узагальнення слова, яке мало конкретний зміст, а отже значення слів варіювались залежно від змін, які відбувались у мові.

В літературі пропонується інша класифікація поняття «термін» (рис. 1.1). Зокрема, за структурними моделями терміни поділяють: однокомпонентні (валюта, податок, підприємництво, товарообіг); двокомпонентні (норма вартості, ринкова інфраструктура); трикомпонентні (вартісна будова капіталу, валютні фонди підприємства); багатоконпонентні аналітичні терміни (фонд оплати праці підприємства).

За будовою терміни поділяються на: прості (комп'ютер, тренер); складні (кристалофізика); складені (радіоактивний елемент, спірний м'яч); складноскорочені (ГЕС, техред, УЄФА-Европейський Союз Футбольних асоціацій); терміни-символи (я-концепція; я-розвиток).

Терміном, також, може бути позначка для одного конкретного поняття в спеціальній галузі; символ (©, ®) або формула (H₂O); одне слово (простий

термін) або багато слів (складний термін). В даному випадку, зміст поняття, названого терміном, можна з'ясувати через його дефініцію.

За структурними моделями

- однокомпонентні: валюта, податок, підприємництво, товарообіг
- двокомпонентні: норма вартості, ринкова інфраструктура
- трикомпонентні: вартісна будова капіталу, валютні фонди підприємства
- багатоконпонентні аналітичні терміни: фонд оплати праці підприємства

За будовою

- прості (комп'ютер, тренер)
- складні (кристалофізика)
- складені (радіоактивний елемент, спірний м'яч)
- складноскорочені (ГЕС, техред, УЄФА-Европейський Союз Футбольних асоціацій)
- терміни-символи (я-концепція; я-розвиток)

Термін, перше значення якого є узагальненим, друге – конкретизованим

- слова, які означають перехід від загального до деталізованого;
- слова, які одночасно позначають абстрактний термін і його конкретне втілення;
- слова, які містять у собі характеристику та особу, якій притаманна характеристика

Терміни, перше значення яких є загальним, а інше використовується у межах певної науки, або терміни, перше значення яких є науковим, а друге – загальним

- слова від загальновживаного і загальновідомого слова до наукового терміну;
- від терміну, який використовується у певній сфері та галузі знань – до загальновідомого

Терміни, які використовуються для позначення явищ у різних науках. Слова цієї групи лежать на межі декількох наук і вживаються як наукові терміни

Терміни, значення яких змінюється від конкретного до загального. Слова даної групи мають розширення значення слова від сталого мовного звороту до мови загалом

Рис 1.1. Узагальнена класифікація терміну за різними класифікаційними ознаками

Джерело: побудовано автором на підставі [4], [13], [20], [22], [31]

Дефініція це стисле логічне визначення, яке може наводити певні ознаки поняття, окреслювати його межі та зміст. Як приклад, капітель (лат.) архіт. – “горішня частина (завершення колони, пілястри або стовпа, на яку спирається балка чи архітрав)”; морфема (гр.) лінгв. – “найменша значуща частина слова (корінь, суфікс, префікс, закінчення), що складається з однієї або кількох фонем”. Отже, науково-технічне поняття позначається терміном, а визначається дефініцією.

Терміни можуть бути схожі на слова загальної мови. При цьому, те що відрізняє терміни від слів у загальній мові, полягає в конкретному та детальному значенні, яке вони мають у своєму контексті чи спеціальній галузі [4]. Тому, термін – це слово або словосполучення, яке зіставляється з чітко окресленим поняттям певної галузі науки, техніки, мистецтва, суспільно-політичного життя і вступає в системні відношення з іншими подібними одиницями мови, утворюючи разом із ними особливу систему – термінологію. Термінологія не з’явилася відразу, її формує людське життя. Українська термінологія формувалася та розвивалася в європейському контексті. Під час перекладу фрагмента тексту характер фрагмента та цільова аудиторія повинна допомагати у вирішенні та підборі терміну чи слова загальною мовою, які найкраще підійдуть до контексту твору [31].

Васильченко В’ячеслав в своєму дослідженні «Термін, термінологія. Цікаві лінгвістичні терміни» [4] визначає термін як «однозначне слово чи словосполучення, що виступає назвою поняття певної галузі науки, техніки, суспільного життя тощо: лобізм (англ.) політ. – “специфічний інститут юридичної та політичної діяльності, що являє собою механізм впливу приватних та суспільних організацій на процес прийняття рішень парламентом”, капонір (фр.) військ. – “фортифікаційна споруда, що забезпечує ведення вогню у двох протилежних напрямках”, популяція (лат.) біол. – “сукупність особин одного виду тваринних чи рослинних організмів, поширена у певній місцевості”».

Пономарів О.Д. [28], надає наступне тлумачення поняття «термін»: «термін – це одиниця історично сформованої термінологічної системи, що визначає поняття та його місце в системі інших понять, виражається словом або словосполученням, служить для спілкування людей, пов'язаних єдністю спеціалізації, належить до словникового складу мови й підпорядковується її законам».

Головін Б.Н. [31] розглядає термін як слово або підрядне словосполучення, що має спеціальне значення, виражає і формує професійне поняття та вживається в процесі пізнання і освоєння наукових та професійно-технічних об'єктів і стосунків між ними.

Хайрутдінов Д.Р. [31] висловлює наступне міркування про поняття «термін»: «термін це лексична одиниця, що функціонує в науковому тексті як мінімальний носій наукового знання, а також як елементарна номінативна одиниця-знак, за якою на основі домовленості закріплено наукове поняття, обмежене визначенням».

В свою чергу, Блінова О.І. [23] підкреслює: «слід максимально використовувати функціональне навантаження внутрішньої форми слова-терміна і бережливо ставитися до фактора його мотивації, тому що вдало обрана при створенні терміна внутрішня форма може слугувати знаряддям пізнання розвитку наукового поняття».

Проаналізувавши наукову літературу щодо загальної характеристики поняття «термін», можемо зазначити, що існує різноманіття дефініцій поняття «термін». Таке різноманіття обумовлено відсутністю єдиної позиції серед мовознавців щодо сутності терміна. Одна група науковців-лінгвістів розглядають термін як особливі слова; інша група дослідників сходяться в думці про слова в особливій функції; третя група зазначає, що за основу визначення терміна беруть його співвіднесеність з науковим поняттям. При цьому, виокремлюють наступні основні характеристики терміну:

1. термін – величина функціональна (змінна), він трансформується у міру зміни інших величин у межах певних функціональних стилів;

2. термін логічно обґрунтований і як функціональна одиниця орієнтований на поняття;
3. термін не існує поза мовою для спеціальних цілей, він утворений на основі мови та функціонує за її законами;
4. термін обумовлена функціональним стилем лексична одиниця може бути загальноновживаним словом або терміном, відбиває поняття конкретної галузі знань.

В результаті проведеного аналізу наукової літератури [6] науковців-лінгвістів ми сформулювали низку ознак та характеристик щодо поняття «термін», а також враховуючи, що термін це динамічний елемент, який функціонує в живій мові і постійно піддається змінам:

1. Системність передбачає існування терміну як частина певної терміносистеми, а не окремо. В кожній галузі, за кожною спеціальністю та дисципліною терміни поєднуються у логічну систему, яка відображає структуру знань цієї галузі.
2. Стислість та лаконічність передбачає, що зазвичай термін виражає складне поняття за допомогою мінімальної кількості слів, що в свою чергу дозволяє досягти стислості і ефективності у використанні термінології.
3. Однозначність передбачає, що термін має лише одне значення в межах конкретної наукової галузі, спеціальності, дисципліни. Ця властивість допомагає уникнути різночитань і забезпечує точність у передаванні інформації.
4. Стабільність передбачає, що на відміну від загальноновживаних слів, терміни залишаються стабільними протягом тривалого часу, що дозволяє зберегти послідовність знань. При цьому, зазначимо, що окремі терміни можуть змінюватися під впливом наукового прогресу та нових науково-технічних відкриттів.
5. Міжнародність вказує на те, що багато термінів, зокрема наукові терміни, мають латинське або грецьке походження, що дозволяє

використовувати їх у різних країнах без необхідності перекладу. Така характеристика сприяє універсальності використання термінів [1].

Таким чином, термін це системний інструмент, який дозволяє впорядковувати знання, робити його зрозумілим і доступним для фахівців певної галузі. Термін сприяє ефективній комунікації, єдності та стабільності знань у світі науки і техніки. Характерні риси поняття «термін» створюють його невід'ємною частиною наукової мови. Терміни дозволяють точно передавати спеціалізовані знання, уникати багатозначності та полегшують процес навчання та дослідження. Зрозумілий і стандартизований набір термінів допомагає фахівцям різних країн обмінюватися ідеями та результатами досліджень, що є основою наукового та технічного прогресу.

1.2. Структурні особливості економічних термінів

Під економічними термінами розуміють терміни, які вживаються у економічному середовищі, що передбачає економічну сферу та область, або терміни, які певним чином пов'язані з економічною наукою. Економічне середовище, залежно від галузі, поділяється на спеціальності: фінанси, банківська справа, страхування, менеджмент, економіка виробництва, економіка транспорту, торгівля тощо. Оскільки економіка є соціальною наукою, то вона схильна до змін та відповідних змін у суспільстві, що також впливає на економічну термінологію.

Кочерган М.П. зазначає, що «характерними ознаками термінів є їх системність, тобто належність до певної терміносистеми, визначеність або наявність дефініції, моносемантичність або наявність єдиного значення в межах своєї терміносистеми, відсутність експресії, стилістична нейтральність» [18]. Знання морфологічної будови термінів, їх семантичних та структурних особливостей, основних типів та специфіки їх використання буде сприяти точному та правильному розумінню і перекладу термінів. В подальшому це

дозволить сформулювати змістовне розуміння змісту поняття, яке виражаються терміном [18].

Термін за структурної ознакою, може бути або одиничним словом, що належить будь-якій галузі людського знання, або мати форму термінологічного словосполучення. Класифікацію термінів з погляду їхньої структури можна відобразити схематично (рис. 1.2)

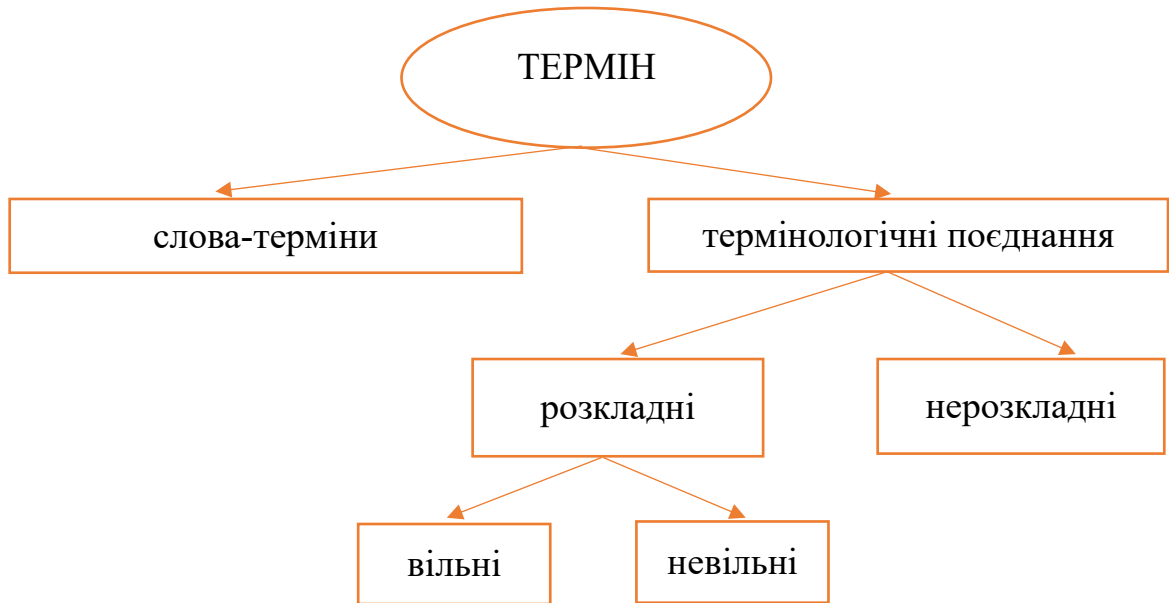

Рис. 1.2. Класифікація термінів за їх структурою

Джерело: побудовано автором на підставі [6], [15], [26], [33].

Перекладачу потрібно знати особливості економічних термінів задля здійснення якісного перекладу англійської економічної термінології на рідну мову, зокрема українську мову. Класифікація термінів за ознакою розподілу їх компонентів частинами мови можна відобразити наступним чином:

I. До простих економічних термінів, що складаються з одного іменника відносяться: flow – потік; investment – інвестиції; leakages – витікання; savings – заощадження; stock – запас; crowding-out – витіснення; entitlements – субсидії.

II. Класифікацію двокомпонентних словосполучень за належністю компонентів структури словосполучень до різних частин мови, можна позначити наступним чином:

- *Прикметник + іменник*: partial refund, economic growth, financial crisis, intangible assets, net profit, gross revenue, preference shares/ stocks, economic profit, national debt, quick assets;
- *Іменник + іменник*: check deposits, credit rating, world trade, business cycle, noise cycle, inflation rate, unemployment rate, payback period, discount rate, luxury tax;
- *Прийменникові словосполучення*: means of communication, letter of credit;
- *Причастя + іменник*: punched tape, discounted bonds, voting shares, amortizing assets, planned revenues/expenditures.

III. Структурна класифікація трьохкомпонентних словосполучень може бути представлена такою будовою:

- *Прислівник + прикметник + іменник*: actuarially fair odds;
- *Прикметник + прикметник + іменник*: annual general meeting, Swiss economic forum;
- *Прикметник + іменник + іменник*: advance corporation tax, high income tax, proportional tax rate;
- *Іменник + прийменник + іменник + іменник*: adjustment of factor costs, prices on the energy market.

IV. Чотирикомпонентні економічні термінологічні словосполучення можуть мати наступну структуру:

- *Причастя 2 + іменник + іменник + прийменник + іменник*: annualised percentage rate of interest, discounted percentage rate of deposits;
- *Прикметник + прикметник + прикметник + іменник*: Annual World Economic Forum;
- *Прикметник + іменник + союз + іменник + іменник*: advisory conciliation and arbitration service.

V. У складі англійського економічного термінологічного словосполучення, що складається з п'яти та більше лексичних одиниць, також можна виявити певні типи семантико-синтаксичних зв'язків. При цьому, у

процесі аналізу відтворення терміну, що перекладається, доцільно ділити його на два або більше окремих словосполучень для правильного перекладу українською мовою [20].

Структурні особливості економічних термінів є важливими для точного та однозначного розуміння економічних понять, що в свою чергу допомагає ефективному професійному спілкуванню. Саме тому, розглянемо основні структурні характеристики та особливості економічних термінів:

1. Словотворчі особливості:

➤ *Кореневі та похідні терміни.* Наприклад, прості терміни це «прибуток» та «рента», похідними будуть «капіталоутворення» та «прибутковість». Похідні терміни, як правило, утворюються шляхом додавання префіксів або суфіксів.

➤ *Складні терміни.* Багато економічних термінів є складними словами, де два або більше коренів об'єднуються для формування нового поняття: «вексельний обіг» та «фінансовий інструмент».

2. Моделі термінотворення:

➤ *Запозичення.* Економічні терміни часто запозичуються з англійської та інших мов, особливо це стосується сучасних понять: «маркетинг», «лізинг», «франчайзинг».

➤ *Калькування.* Окремі економічні терміни створюються шляхом перекладу іншомовних термінів: «cash flow» – «грошовий потік».

➤ *Словосполучення.* Багато економічних термінів є словосполученнями, що уточнюють базові економічні поняття: «валовий внутрішній продукт», «індекс цін виробників».

3. Морфологічні особливості:

➤ *Словозміна.* Економічні терміни, як правило, мають фіксовані форми, що забезпечує їх стабільність у використанні. Проте вони можуть змінюватися за родами, відмінками, числами, коли це відповідає нормам граматики української мови.

➤ Використання *латинських або англійських аббревіатур*: «GDP» (Gross Domestic Product), що в українській мові має аналог у вигляді «ВВП» (валовий внутрішній продукт) [14].

Зазначені структурні характеристики та особливості допомагають створити систему економічних термінів, яка відповідає науковій економічній мові та вимогам, що в свою чергу сприяє зрозумілому спілкуванню в професійній сфері.

В процесі аналізу структурних особливостей економічних термінів, ми дійшли висновку, що існує значна кількість підходів до їх класифікації зважаючи на широку різноманітність економічних термінів. Більшість класифікацій заснована на структурному аналізі терміна, тобто кількості лексичних одиниць, які утворюють даний термін.

Таким чином, сукупність термінів економічної галузі передбачає економічну термінологію, вивчення аналізу її структурних, частиномовних і семантичних особливостей. Термінологія економічної галузі англійської мови представлена термінами-словами та термінами-словосполученнями або одно- та багатокomпонентними терміноодиницями.

1.3. Прагматичні та семантичні особливості економічної термінології

Оволодіння іноземною мовою передбачає засвоєння лексико-семантичних та морфолого-синтаксичних засобів даної мови. Опанування мовою спеціальності передбачає насамперед оволодіння термінологічною лексикою цієї спеціальності. Термінологічна лексика становить ядро лексико-семантичного та структурного простору наукового тексту, тому що концентрує у собі головну смислову інформацію [26, с. 38]. Вивчення структури термінологічних одиниць передбачає аналіз термінів та їх компонентів на морфологічному й синтаксичному рівнях. Це дозволяє виявити структурні зв'язки між стрижневим і залежним елементами. Встановлення ступеня

семантичної єдності буде підтвердженням, що незалежно від кількості компонентів термін залишається єдиним знаком, який позначає цілісне наукове поняття [12; 16; 36]

Термін є засобом фіксації спеціального поняття конкретної сфери професійного знання чи діяльності. Під економічним терміном завжди передбачено слово чи словосполучення, що вживається для визначення спеціальних понять економічного середовища. До таких понять можуть бути віднесені предмети, явища, об'єкти, суб'єкти економіки.

Прагматичні та семантичні особливості економічної термінології є важливими для точного та однозначного розуміння економічних понять, що в свою чергу допомагає ефективному професійному спілкуванню [25, с. 7]. Саме тому, розглянемо основні семантичні та прагматичні особливості економічних термінів:

1. Синтаксичні особливості:

➤ *Позиційна структура.* Окремі економічні терміни мають чіткий порядок слів, особливо в складних термінах, щоб уникнути двозначності: «дотація на розвиток» та «розвиток дотацій» мають різне значення.

➤ *Формалізація через скорочення:* «ЄС» (Європейський Союз) та «ВВП» (валовий внутрішній продукт), що спрощує використання часто повторюваних термінів.

2. Семантичні особливості:

➤ *Термінологічна унікальність.* Кожен термін має специфічне значення в економічній сфері, яке може відрізнятися від загальновживаного значення слова: «кредит» у повсякденному житті та економіці має різне смислове навантаження.

➤ *Полісемія та омонімія.* Окремі терміни можуть мати кілька значень залежно від контексту: «капітал» може означати як фінансові ресурси компанії, так і фізичний капітал у вигляді майна або обладнання.

3. Комунікативна функціональність:

➤ *Специфіка аудиторії.* Багато термінів адаптуються до рівня знань певної аудиторії: «активи» може бути використано у загальному значенні для неспеціалістів, або вужче для фахівців із фінансового середовища та фінансової аналітики.

➤ *Експресивність і нейтральність.* Економічні терміни, як правило, є нейтральними, без емоційного забарвлення, що сприяє точному вираженню суті.

Відповідно до положень Енциклопедичного економічного словника [10] економічні терміни за ознакою «зрозумілості» тієї або іншої частини населення поділяються на три різновиди:

1. Загальнозначущі терміни характеризуються тим, що вони вживаються в повсякденному змісті та зрозумілі усім. Прикладом може бути: «salary», «management», «bank», «system», «functions».

2. Спеціально-економічні терміни відображають область спеціальних знань. В цьому випадку такі терміни повинні бути зрозумілими фахівцю, економісту, фінансисту. Прикладом може бути: «depreciation», «liabilities», «inflation», «productivity».

3. Вузькоспеціальні терміни – це терміни, які характерні для спеціальності даної галузі. Прикладом може бути: «offshore», «stagnation», «leasing», «flipping», «secession».

Класифікація за змістовною (семантичною) структурою виокремлює однозначні терміни та багатозначні терміни. Однозначні терміни мають одне значення: «tax», «inflation». Багатозначні терміни мають більше як два варіантів визначень та значень [8], [11], [44]. Наведемо декілька прикладів:

I. Англійський економічний термін «credit» є багатозначним і в залежності від контексту може набувати різних значень:

a. The central bank attributed the rise in domestic credit during the period to a rise in private sector credit – the money lent by financial organizations to companies, governments, people, etc;

b. Too many mortgages had been granted to home buyers with weak credit – the amount of risk when lending money to a particular person or organization, based on how likely they are to pay it back;

c. His bank statement shows two credits of \$5000 each – a payment of money into a bank account;

d. U.S. banks are reluctant to extend credit to the troubled nation – a method of paying for goods or services at a later time, usually paying interest as well as the original amount.

II. Англійський економічний термін «stock» є багатозначним і залежно від контексту, також, може набувати різних значень – акціонерний капітал, матеріально-виробничі запаси, оборотні виробничі фонди, грошовий фонд, оборотний капітал торгової фірми, склад, резерв, незавершені готові вироби, активи тощо:

a. Stock are goods that haven't completed the manufacturing process and haven't yet been sold or distributed to the end user – Незавершене виробництво це товари, які пройшли всі стадії технологічного процесу та доставлені кінцевому споживачу.

b. Stock is a store of goods which the company can use when they are needed in production process – Матеріально-виробничі запаси це активи, які за необхідності використовує підприємство під час виробничого процесу.

c. Stock is the capital of a company, which is divided into units, giving the shareholder a right to his share in profits – Статутний капітал підприємства це сума коштів, яка інвестується у діяльність підприємства, та поділена на частки, кожна з яких засвідчує право акціонера в частині прибутку.

d. The shop is well stocked with camping supplies – У магазині великий вибір туристичного приладдя.

e. I'm sorry, the suit in your size is completely out of stock – Мені шкода, але костюма Вашого розміру більше немає.

f. She has 500 dollars in stocks – Вона має 500 доларів в акціях.

g. The stock market broke the 10,000 barrier – Фондовий ринок подолав десятитисячну позначку.

h. Stock prices dropped – Ціни на акції впали.

i. It was a busy day on the stock exchange – Це був напружений день на фондовій біржі.

j. This item is a stock model – Цей товар є стоковою моделлю, продається зі знижкою.

III. Терміни, що позначають реалії дійсності іншої країни і відсутні в мовній дійсності тієї країни, мовою якої здійснюється переклад. Але мають загальноприйняті українські термінологічні еквіваленти.

a. capital gains tax – податок приросту капіталу, estate tax – податок спадкування. Можемо прослідкувати, що процес перекладу термінології є складним видом комунікативної та психолінгвістичної діяльності, що здійснюється в умовах двомовної ситуації, де перекладач одночасно кодує та декодує оброблювану інформацію в кодах різних знакових систем. Результатом успішного перекладу буде аналіз форми терміна та співвідношення його форми і змісту [10], [43], [44].

Отже, використання термінів дозволяє найбільш точно, чітко та зрозуміло викласти зміст того чи іншого предмета та забезпечити правильне розуміння суті певного економічного питання. У спеціальній літературі саме терміни несуть основне семантичне навантаження та займають головне місце серед інших загальнолітературних та професійних слів. Терміни точно вказують на реальні об'єкти та явища, встановлюють однозначне розуміння інформації, що передається фахівцями конкретної сфери діяльності. Слово, яке є терміном в одній конкретній галузі, не може правильно сприйматися в іншій галузі. Для правильного перекладу англійської економічної термінології перекладачу необхідно розуміти реальне значення терміна у цьому контексті, тобто йому потрібні знання як англійських термінів, так й відповідних фахових знань.

Висновки до Розділу 1

Проаналізувавши теоретичні передумови дослідження перекладу економічної термінології ми прийшли до висновку, що слова «поняття», «термін» та «визначення» (дефініція) здаються синонімами, але це не так. Така група слів передбачає наявність повторів і навіть ігри слів (каламбурів). Умовно можна зазначити, що мова йде про понятійне «тріо», яке є основою наукового знання.

Поняття це найзагальніше, максимально абстрактне уявлення про щось. Певна сума подібностей, що поєднують факти, явища, предмети у велику групу.

Визначення (дефініція) це опис поняття, його роз'яснення. Визначень одного поняття може бути кілька. Прикладом є словник, в якому у пошуках визначення завжди присутнє декілька визначень, зокрема поняття «економіка».

Термін має одне, строго певне значення. Це слово, що максимально точно відображає наукове поняття. Але термін також потребує визначення – опису та пояснення.

Таким чином, поняття узагальнює, а термін конкретизує, розмежовує. Поняття відноситься до пізнання, в свою чергу термін відноситься до класифікації. Незважаючи на наявність великої кількості класифікацій мовних термінів, проблема багатозначних термінів залишається. Оскільки вони не підлягають жодній класифікації, або існують ті, які належать одразу до декількох груп. Саме тому, існує проблема багатозначності термінів у сучасній науці про мову.

Переклад економічних текстів, зокрема фінансових, це один із найбільш трудомістких перекладів, який вимагає великої уваги до деталей, концентрації та акуратності. Перекладач повинен враховувати головні аспекти, включаючи вибір правильного еквіваленту слова та використання його у заданому контексті.

РОЗДІЛ 2.**ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ АНГЛО-УКРАЇНСЬКОГО
ПЕРЕКЛАДУ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ: ПРАКТИЧНИЙ
АСПЕКТ****2.1. Характеристика основних способів перекладу**

Перекладознавство це самостійна наукова дисципліна, яка розглядає особливості перекладів текстів різних стилів. Переклад це більше, ніж заміна одного слова іншим. При цьому, є документи, які перекладаються практично дослівно, інші документи перекладаються складніше. Це потребує спеціального підходу та додаткових знань перекладача у конкретній сфері чи галузі. Тому в літературі виокремлюють багато напрямів, методів та способів перекладу, і кожний з них потребує певних навичок та знань. За таких умов, перекладачу потрібно обрати один із способів перекладу (рис. 2.1): калькування, пошук автохтонного/словникового відповідника, транскодування/транслітерація, описовий переклад, семантичний еквівалент або функціональний аналог.

Термін «калька» походить від французького дієслова *calquer*, що означає «копіювати, відстежувати». *Калькування* (дослівний переклад) полягає «в перекладі частинами слова або словосполучення з подальшим з'єднанням частин» [33], [34]. Як правило, головна частина терміна може виражатися прикметником, а також можлива зміна порядку проходження компонентів, та смислові зв'язки можуть передаватися за допомогою прийменників: *income statement* – звіт про доходи, *mortgage tax* – іпотечний податок, *acquisition price* – ціна придбання. Можна зазначити, що багато відповідностей, створених шляхом калькування, поширюються в перекладацькій практиці, а потім починають використовуватися і в неперекладних матеріалах. У результаті відповідні одиниці виходять з розряду безеквівалентних, набуваючи постійної відповідності.

Важливим аспектом є калькування із застосуванням граматичних та лексичних трансформацій (лексична заміна, заміна частин мови). Наприклад: temporary difference – тимчасова різниця; direct debit – прямий дебіт; identifiable assets – ідентифіковані активи.

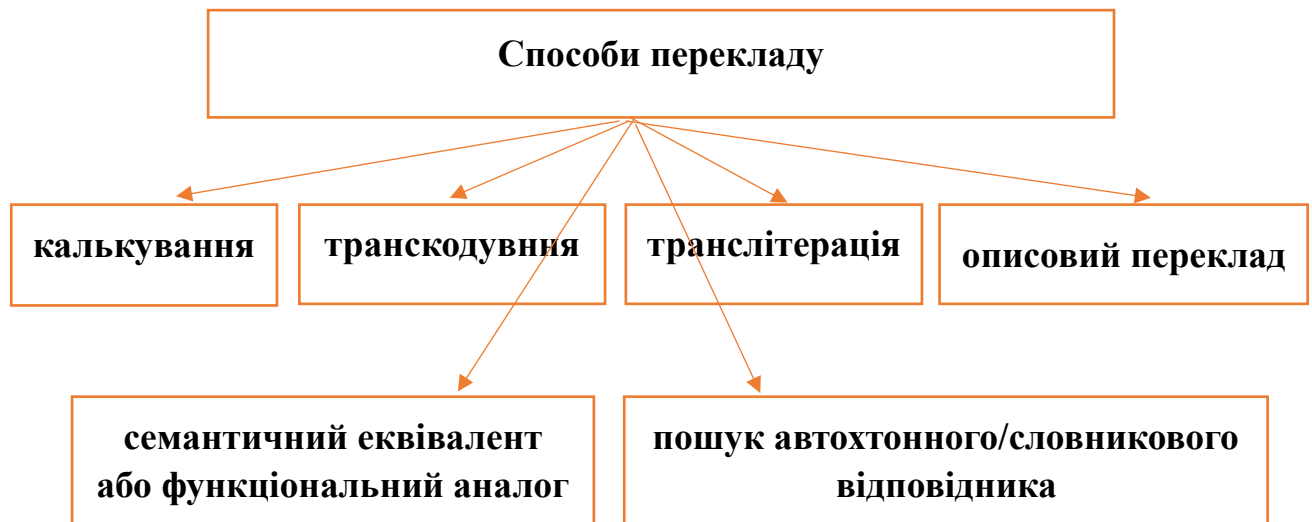

Рис. 2.1. Класифікація основних способів перекладу

Джерело: побудовано автором на підставі [2], [16], [26].

Як зазначає Черноватий Л.М. [34], калькування може здійснюватися на фонемно-графемному рівні і тоді воно називається *транскодуванням*, що має різні види: 1) транскрибування – копіюється звукова форма слова: design – дизайн; 2) транслітерування – копіюється графічна форма слова: comfort – комфорт; 3) змішане транскодування – копіюється частково звукова, а частково – графічна форма слова: supercomputer – суперкомп’ютер; 4) адаптивне транскодування – форма слова копіюється, частково адаптуючись до норм мови перекладу: kinetic – кінетичний. Під час калькування можливе використання граматичних трансформацій: dilutive effect – ефект розводнення (заміна частини мови: ім’я прикметник – на іменник); translation risk – ризик трансляції (заміна частини мови: іменник – на прикметник); valuation allowance – оцінний резерв (заміна частини мови і лексична заміна) тощо. Також можливі і лексичні трансформації, зокрема, експлікація сполучних компонентів або декомпресія

одного з терміном-елементом: customer acceptance – прийнятність товару для покупця; termination income benefit – грошовий посібник, що виплачується після закінчення терміну дії договору [27].

Описовий (роз'яснювальний) переклад використовується в тому разі, якщо неможливо підібрати еквівалент у мові, якою здійснюється переказ. Цей спосіб полягає в передачі значення слова за допомогою його опису, пояснення та дозволяє передати значення терміна досить точно, але при цьому багатокомпонентне словосполучення ускладнює синтаксичну структуру відповідної пропозиції тексту переказної мови: listed company – компанія, акції якої продаються на фондовій біржі; scrip issue – випуск безкоштовних акцій для розподілу серед членів компанії; blue chip – акція компанії, яка сплачує високі дивіденди; due diligence – комплексна оцінка діяльності, фінансова експертиза, перевірка благонадійності ділового партнера; market auction, також, можна перевести за допомогою описового перекладу, як торгівля цінними паперами методом аукціону [15].

Для терміна характерна співвіднесеність з точно визначеним поняттям і прагненням до однозначності в межах однієї термінології, саме тому багато англійських термінів мають *лексичні відповідники* в українській мові. Це говорить про те, що термін чітко і коротко передає суть і зміст предмету.

Транскрипція це передача англійського слова українською мовою шляхом відтворення за допомогою українських букв його звукового вигляду (фонемного складу). *Транслітерація* це передача англійського слова українською мовою шляхом відтворення його графічної форми (літерного складу) за допомогою алфавіту української мови. Такі прийоми властиві під час перекладу назв фірм, корпорацій та інших організацій. Прикладом може бути: Special Systems Industry – Спешел системз індастрі. Якщо в назві організації є загальновживані слова, то вони можуть перекладатися за допомогою транскрипції, транслітерації, калькування або семантичного еквівалента [15].

Наукова література виокремлює наступний спосіб перекладу термінів – *семантичний еквівалент або функціональний аналог*. Використання такого

способу перекладу передбачає використання реально існуючих українських слів, які повністю або частково відображають значення англomовного терміна: для англійського словосполучення «capital productivity» в українській мові є термін фондovіддача [15].

Проаналізувавши використання способів перекладу, ми можемо визначити поєднання декількох прийомів перекладу одночасно. Можливе використання калькування і транслітерації або транскрипції; транскрипція і описовий переклад; транскрипція, калькування і функціональний аналог; калькування, транскрипцію і описовий переклад. Прикладом може бути: quality control engineering – техніка контролю якості. У разі повного копіювання англomовного словосполучення строк передається латиницею. Під час перекладу багатокомпонентних термінів необхідно встановити ключове слово і внутрішні смислові зв'язки. Наприклад, якщо перекладати термін immovable property gains tax, то спочатку перекладемо ключове слово tax – податок, потім gains – прибуток і поєднання immovable property – нерухоме майно. В підсумку отримаємо податок на прибуток від нерухомого майна [17].

В наступному параграфі кваліфікаційної магістерської роботи ми детально розглядаємо використання способів перекладу в економічній термінології.

В свою чергу, систематизацію перекладів можна розділити на жанрово-стилістичну різноманітність:

I. Художній переклад. Цей вид переклад, може бути лише письмовим та включає всю художню літературу (поезія, проза, фольклор), публіцистику і літературну критику.

II. Науково-технічний переклад. Від перекладача для роботи з науково-технічними перекладами потрібна наявність знань у конкретній галузі, з якою пов'язаний текст оригіналу:

➤ технічні – категорія, що включає переклади документації з технологічного обладнання, інструкції, підручники точних дисциплін, технічні статті та доповіді, інші тексти, насичені спеціалізованими термінами;

- економічні – переклади бухгалтерських документів, міжнародних угод та актів, податкової документації, фінансових звітів та іншої документації, пов'язаної з фінансовим сектором;
- юридичні – переклад нормативних актів, законів, договорів та угод, книг та статей з юриспруденції, інших текстів правового характеру;
- автомобільні – посібники з експлуатації транспортних засобів, опис електросхем автомобілів та іншої техніки, інструкції з ремонту чи застосування технічних засобів та рідин;
- медичні – переклад історії хвороби, лікарських висновків, медичних наукових та науково-популярних статей, результатів аналізів інструкцій до медтехніки та обладнання, протоколів операцій.

III. Суспільно-публіцистичний переклад. Відрізняється від всіх типів тому, що в таких текстах перемішуються тексти інформаційного спрямування з науковими. Найчастіше перекладу потребують суспільно-політичні документи, журнали, газети, виступи на радіо та телебаченні. Головна функція такого типу перекладів – інформаційна. Для перекладача важливо володіти відповідними політичними знаннями, розумінням процесів, в якій вони написані [15].

Таким чином, для здійснення якісного перекладу англійських економічних термінів необхідною умовою є наявність у перекладача достатньої кількості мовних та фонових знань, здатності постійно поповнювати словниковий запас, розширювати сферу знань та уміння застосовувати різні техніки перекладу. Професійні перекладачі можуть працювати з будь-якими типами перекладів, але для того, щоб врахувати безліч нюансів, необхідно розуміти специфіку та вміти відображати її в перекладеному тексті.

2.2. Аналіз відтворення українською мовою англомовних економічних термінів

Основним джерелом для аналізу відтворення англомовних економічних термінів було першоджерело авторів Campbell R. McConnell, Stanley L. Brue

«Economics: principles, problems and policies», 13-th edition, 896 p. [7], [8], [24], [29], [30], [32], [38], [40]. Для аналізу відтворення українською мовою англomовних економічних термінів було обрано 80 термінів. Вибір першоджерела обумовлено тим, що книга надає ґрунтовну базу для розуміння економічних процесів і дозволяє інтегрувати теоретичні знання в аналіз сучасних економічних реалій. Окрім цього, це фундамент для сучасних економічних досліджень та одна з найбільш визнаних книг з економіки і економічної теорії, яка протягом багатьох десятиліть залишається популярною серед викладачів та студентів.

1. «Aggregate demand. A schedule or curve which shows the total quantity of goods and services demanded (purchased) at different price levels» – «Сукупний попит. Графік або крива, яка показує загальну кількість товарів і послуг, що вимагаються (купуються) на різних рівнях цін».

Термін перекладено правильно та коректно як з лексичної, так і з семантичної точки зору. Він точно передає англomовний термін, зберігаючи його зміст. Це робить його більш доступним для читача чи науковця в академічному та професійному середовищі.

2. «Aggregate supply. A schedule or curve showing the total quantity of goods and services supplied (produced) at different Price levels» – «Сукупна пропозиція. Графік або крива, що показує загальну кількість товарів і послуг, що постачаються (виробляються) на різних рівнях цін».

В цьому терміні структура українського перекладу зберігає логіку англійського оригіналу та науковий стиль. Термінологія в українському варіанті залишається зрозумілою та узгодженою з економічною літературою. В цьому терміні використано дослівний переклад.

3. «Aggregation. Combining individual units or data into one unit or number. For example, all prices of individual goods and services are combined into a Price level, or all units of output are aggregated into Real gross domestic product» – «Агрегація. Об'єднання окремих одиниць або даних в одну одиницю або число.

Наприклад, усі ціни на окремі товари та послуги об'єднуються в рівень цін, або всі одиниці випуску об'єднуються в реальний валовий внутрішній продукт».

В цьому терміні українське слово «агрегація» є адаптованим та походить від англійського слова «aggregation». Це саме той випадок, коли запозичення відповідає українській економічній термінології та використовується в наукових і професійних текстах.

4. «Average product. The total output produced per unit of a resource employed (total product divided by the quantity of a resource employed)» – «Середній продукт. Загальний обсяг продукції, вироблений на одиницю використаного ресурсу (загальний продукт, поділений на кількість використаного ресурсу)».

Переклад зберігає науковий стиль, при цьому структура речення в українському перекладі залишається логічною та зрозумілою. Однак можливі альтернативні варіанти перекладу. Зокрема, «середній випуск» або «середня продуктивність», що є можливими у перекладі, але вони не повністю передають ідею «product». Саме тому, термін «середній продукт» є точнішим для опису конкретного обсягу виробництва.

5. «Average propensity to consume. Fraction of Disposable income which households spend for consumer goods and services; consumption divided by Disposable income» – «Середня схильність до споживання. Частка наявного доходу, яку домогосподарства витрачають на споживчі товари та послуги; споживання, поділене на наявний дохід».

В перекладі вираз «частка наявного доходу, яку домогосподарства витрачають на споживчі товари та послуги» змістовно відображає англійське визначення та економічний зміст. Подальше тлумачення, яке доповнює термін формулою «споживання, поділене на наявний дохід» є точним і зберігає метод обчислення показника. Альтернативний варіант перекладу «середня схильність до споживання» можливий на «середня тенденція до споживання», але він менш усталений та не передає поняття точно ніж «середня схильність до споживання».

6. «Average propensity to save. Fraction of Disposable income which households save; Saving divided by Disposable income» – «Середня схильність до заощаджень. Частка наявного доходу, який заощаджують домогосподарства; Заощадження поділені на наявний дохід».

Переклад цього терміну є оптимальним і відповідає усталеній термінології в українській економічній науці. Підтвердженням є те, що переклад терміну «average propensity to save» як «середня схильність до заощаджень» є змістовно правильним, оскільки змістовно коректно передає економічний зміст, який закладений в оригінальному терміні. Відповідно до визначення, це «частка наявного доходу, який заощаджують домогосподарства». В українському варіанті перекладу також враховано, що економічний термін описує частку заощаджень у співвідношенні до наявного доходу.

Отже, можна зробити висновок, що переклад цього терміну лексично відтворює оригінальні елементи.

7. «Average revenue. Total revenue from the sale of a product divided by the quantity of the product sold (demanded); equal to the price at which the product is sold so long as all units of the product are sold at the same price» – «Середній дохід. Загальний дохід від продажу товару, поділений на кількість проданого (затребуваного) товару; дорівнює ціні, за якою продається продукт, якщо всі одиниці продукту продаються за однаковою ціною».

В цьому терміні переклад слова «дохід» є усталеним терміном для опису грошових надходжень. У даному контексті «дохід» однозначно вказує на загальну суму грошей, отриману від продажу. Термін «середній дохід» в українській економічній термінології є поширеним еквівалентом для «average revenue». Контекст цього терміну використовується в економічних та фінансових наукових текстах для опису доходу, який припадає на одиницю проданого товару. В українському перекладі чітко відображено умову, що середній дохід дорівнює ціні товару за умови, якщо всі одиниці продаються за однаковою ціною.

Отже, цей переклад є оптимальним, коректним і чітко відображає економічний зміст поняття.

8. «Average tax rate. Total tax paid divided by total (taxable) income; the tax rate on total (taxable) income» – «Середня податкова ставка. Загальна сума сплаченого податку, поділена на загальний (оподатковуваний) дохід; ставка податку на загальний (оподатковуваний) дохід».

Переклад цього терміну є зрозумілим та усталеним відповідником «average tax rate» в українській економічній термінології, зокрема податковій системі. Підтвердженням може бути той факт, що «середня податкова ставка» є терміном, який вживається для позначення середнього рівня податку, сплаченого з усього оподаткованого доходу, що дає змогу визначити фактичний розмір податкового навантаження.

Саме такий переклад надає змогу розкрити функцію цього показника в економіці – обчислення середнього рівня податкових зобов'язань на весь оподатковуваний дохід, що відображає реальний рівень оподаткування. Отже, переклад терміну «середня податкова ставка» повністю відображає економічний зміст англійського терміна.

9. «Average total cost. A Firm's total cost divided by output (the quantity of product produced); equal to Average fixed cost plus Average variable cost» – «Середня загальна вартість. Загальні витрати фірми, поділені на випуск (кількість виробленого продукту); дорівнює середнім постійним витратам плюс середнім змінним витратам».

В цьому терміні, переклад є стандартним, що відповідає українській економічній термінології і правильно відтворює концепцію середніх витрат на одиницю продукції. Це поняття широко використовується у мікроекономічних моделях для розрахунку витрат фірми на одиницю випущеної продукції і є основним показником ефективності виробничого процесу.

Отже, переклад терміну «середня загальна вартість» повністю відображає як економічний, так і математичний зміст англійського терміна, що повністю передає зміст оригіналу і структуру витрат.

10. «Average variable cost. A Firm's total Variable cost divided by output (the quantity of product produced)» – «Середня змінна вартість. Загальні змінні витрати фірми, поділені на випуск (кількість виробленого продукту)».

Термін «середня змінна вартість» є загальноприйнятим еквівалентом для «average variable cost» в українській економічній літературі. Це поняття застосовується в аналізі витрат фірми для розрахунку середніх змінних витрат на одиницю продукції, що є важливим для оцінки ефективності виробничого процесу.

Саме такий переклад допомагає уникнути двозначності, яка могла б виникнути при використанні менш точних варіантів. Отже, переклад терміну «середня змінна вартість» точно відтворює економічне значення оригінального терміну.

11. «Budget deficit. The amount by which the expenditures of the Federal government exceed its revenues in any year» – «Дефіцит бюджету. Сума, на яку видатки федерального уряду перевищують його доходи в будь-який рік».

Термін «дефіцит бюджету» є широко відомим та використовуваним еквівалентом «budget deficit» в українській економічній літературі, зокрема у фінансовому секторі. Використання терміну «дефіциту бюджету» є загальноприйнятим у фінансових звітах, аналітичних документах та новинах. Зазначений переклад охоплює основне значення терміну, який стосується розриву між доходами і видатками бюджету, коли видатки перевищують доходи; повністю відтворює економічне значення оригінального терміну.

Отже, можна зробити висновок, що український переклад зберігає семантичну структуру: дефіцит як результат, а бюджет як фінансова основа, на яку він впливає. Переклад терміну «дефіцит бюджету» є контекстуально зрозумілим для широкого загалу, для звичайного читача, оскільки цей термін часто використовується в українських медіа, аналітиці та офіційних звітах. Це дозволяє передати ідею надмірних витрат уряду, які не покриваються його доходами, у зрозумілому вигляді, що сприяє кращому розумінню економічних звітів.

12. «Budget line. A line which shows the different combinations of two products a consumer can purchase with a specific money income» – «Бюджетна лінія. Рядок, який показує різні комбінації двох продуктів, які споживач може придбати за певний грошовий дохід».

Переклад терміну «budget line» як «бюджетна лінія» українською мовою в цілому є коректним, але можна вдосконалити деякі аспекти, щоб точніше передати економічне значення. Слово «лінія» є правильним і доречним у графічному контексті, оскільки цей термін використовується для позначення графічного представлення обмеження бюджету. Але, подальший переклад із словом «рядок» виглядає менш вдалим, оскільки не відображає математичної та графічної природи зазначеного терміну.

Семантично «бюджетна лінія» передає економічне значення оригінального терміну, показуючи обмеження споживача на основі наявного доходу. Тому, для більш точної інтерпретації терміну при перекладі українською мовою пропонується уникнути слова «рядок» і натомість застосувати слово «лінія», яке точніше описує графічну інтерпретацію терміну – «лінія, яка показує різні комбінації двох товарів, які споживач може придбати за певний грошовий дохід».

13. «Budget restraint. The limit the size of the consumer's income (and the prices that must be paid for the goods and services) imposes on the ability of an individual consumer to obtain goods and services» – «Бюджетне обмеження. Обмеження розміру доходу споживача (і ціни, які необхідно сплатити за товари та послуги) накладає на можливість окремого споживача отримати товари та послуги».

Термін «бюджетне обмеження» є усталеним терміном в українській економічній термінології. Це економічне поняття широко вживається в мікроекономіці, зокрема в аналізі споживчого вибору, де розглядається, які комбінації товарів і послуг споживач може придбати в межах свого доходу, з урахуванням цін на ці товари та послуги. Семантично «бюджетне обмеження» відтворює ідею ліміту, який накладається на споживача з боку його доходів та

цін на товари і послуги. Український варіант відтворення цього терміну зберігає зміст і чітко передає обмеження купівельної спроможності, що виникає внаслідок обмежених ресурсів.

На нашу думку, у перекладі варто врахувати невелику корекцію стилю, щоб уникнути повторення слова «обмеження» двічі в одному реченні. Ми пропонуємо переклад в наступній інтерпретації – «Бюджетне обмеження. Ліміт, який розмір доходу споживача (і ціни, які необхідно сплатити за товари та послуги) накладає на можливості окремого споживача отримати товари та послуги.

14. «Budget surplus. The amount by which the revenues of the Federal government exceeds its expenditures in any year» – «Профіцит бюджету. Сума, на яку доходи федерального уряду перевищують його витрати в будь-якому році».

Переклад терміну «профіцит бюджету» повністю відповідає загальноприйнятому терміну «budget surplus» в українській економічній літературі, зокрема фінансовій науці. Переклад застосування слова «профіцит» є правильним, оскільки в економіці воно відображає позитивний фінансовий баланс, що виникає при ситуації переміщення доходів над витратами. Семантично переклад терміну «профіцит бюджету» точно відтворює основне значення оригінального терміну. Даний переклад зберігає основну ідею позитивного залишку доходів, що є важливим показником для оцінки фінансової стійкості та ефективності державної політики.

Отже, переклад терміну «профіцит бюджету» є лексично та термінологічно точним, семантично відповідним, контекстуально коректним та зрозумілим для читача. Це точне і зрозуміле відтворення значення оригіналу в українському економічному контексті.

15. «Built-in stability. The effect of Nondiscretionary fiscal policy (see) on the economy; when Net taxes vary directly with the Gross domestic product, the fall (rise) in Net taxes during a recession (inflation) lessens unemployment (inflationary pressures)» – «Вбудована стабільність. Вплив недискреційної фіскальної політики (див.) на економіку; коли чисті податки безпосередньо залежать від

валового внутрішнього продукту, падіння (зростання) чистих податків під час рецесії (інфляції) зменшує безробіття (інфляційний тиск)».

Переклад терміну «built-in stability» є загалом правильним, але потребує певного уточнення, щоб повніше відобразити економічну суть явища та відповідний вплив на економіку через механізми автоматичної стабілізації. В економічному дискурсі «вбудована стабільність» українською мовою часто називається «автоматичною стабільністю» або «автоматичною стабілізацією».

Отже, переклад правильно передає основну ідею, є лексично правильним, термінологічно відповідним та семантично точним.

16. «Business cycle. Recurrent ups and downs over a period of years in the level of economic activity» – «Діловий цикл. Періодичні підйоми та падіння рівня економічної активності протягом багатьох років».

Переклад терміну «business cycle» як «діловий цикл» є точним і зрозумілим, загальноприйнятим терміном в економічній літературі, який використовується для опису періодичних коливань економічної активності економіки. Варіант перекладу «економічний цикл», також вживається, але «діловий цикл» має традиційне і чітке значення в контексті макроекономіки. Важливою частиною цього терміну є опис «підйомів і падінь» економічної активності, що також точно передано в українському перекладі. Фраза «протягом багатьох років» вказує на тривалість циклу, що є характерним для економічних коливань, оскільки бізнес-цикли зазвичай тривають кілька років.

Отже, переклад терміну повністю відповідає стилістичним вимогам економічної термінології, лексично та термінологічно правильним, чітко відображає значення оригінального терміну в економічному контексті.

17. «Business unionism. Labor unionism which concerns itself with such practical and short-run objectives as higher wages, shorter hours, and improved working conditions» – «Бізнес-юніонізм. Профспілковий рух, який займається такими практичними та короткостроковими цілями, як підвищення заробітної плати, скорочення робочого дня та покращення умов праці».

Переклад терміну «business unionism» як «бізнес-юніонізм» є загалом правильним, але можна уточнити окремі моменти, щоб забезпечити більш точне відтворення значення цього терміна в економічній та соціальній літературі. Переклад «бізнес-юніонізм» є зрозумілим у межах економічної літератури, однак для ширшого кола читачів доцільніше застосовувати «профспілковий рух» замість «юніонізм», що допоможе зберегти доступність терміна для непрофесійної аудиторії.

Отже, переклад терміну «бізнес-юніонізм» є коректним, хоча можна використовувати більш зрозуміле для широкої аудиторії формулювання. На нашу думку, інтерпретація цього терміну може бути в такому вигляді – «Бізнес-юніонізм. Профспілковий рух, що зосереджується на таких практичних і короткострокових цілях, як підвищення заробітної плати, скорочення робочих годин і поліпшення умов праці».

18. «Capital. Human-made resources (machinery and equipment) used to produce goods and services; goods which do not directly satisfy human wants; capital goods» – «Капітал. Створені людиною ресурси (машини та обладнання), що використовуються для виробництва товарів і послуг; товари, які безпосередньо не задовольняють людські потреби; засоби виробництва».

Переклад англomовного економічного терміна «capital» є коректним і відповідає загальноприйнятій економічній термінології. Український переклад чітко передає основну ідею, є семантично точним, стилістично відповідним та цілком зрозумілим у контексті економічної теорії.

19. «Capital-using technological advance. An improvement in technology that requires the use of a greater amount of Capital to produce a specific quantity of a product» – «Технологічний прогрес, що використовує капітал. Удосконалення технології, яке вимагає використання більшої кількості капіталу для виробництва певної кількості продукту».

Аналіз відтворення англomовного економічного терміна «capital-using technological advance» в українському варіанті «технологічний прогрес, що використовує капітал» дозволяє оцінити точність та відповідність терміна. В

українському економічному контексті коректно буде використати термін «капіталоємний», що чітко вказує на технології, які потребують значних капітальних витрат. Використання такого терміна допоможе зробити переклад більш відповідним до специфіки української економічної термінології.

Отже, переклад цього терміну є лексично правильним, але можна вдосконалити формулювання для кращого розуміння; семантично точним, проте ми уточнюємо, що йдеться про «капіталоємний технологічний прогрес»; стилістично правильним, але можна адаптувати терміни до більш звичних у економічному контексті виразів, що надасть терміну зрозумілості для аудиторії. На нашу думку, інтерпретація цього терміну може бути в такому вигляді – «Капіталоємний технологічний прогрес. Удосконалення технології, яке потребує збільшення використання капіталу для виробництва певної кількості продукту». Такий варіант не лише зберігає точність, але й підвищує термінологічну чіткість, використовуючи більш звичні для економічного контексту формулювання.

20. «Cartel. A formal written or oral agreement among Firms to set the price of a product and the outputs of the individual firms or to divide the market for the product geographically» – «Картель. Офіційна письмова чи усна угода між фірмами щодо встановлення ціни продукту та випуску окремих фірм або географічного розподілу ринку для продукту».

Переклад терміну «картель» точно передає економічне значення терміна, але в окремих фрагментах можна уточнити зміст для кращого розуміння: замість «випуску окремих фірм» варто було б використовувати «виробництва продукту окремими фірмами», щоб чітко передати значення виробничої діяльності; замість «географічного розподілу ринку для продукту» можна сказати «географічний поділ ринку продукту», тоді це буде точніше й природніше.

В цілому переклад є зрозумілим, але є можливість для покращення стилістики, зокрема щодо чіткого визначення термінів, пов'язаних із виробництвом і розподілом. Важливо, щоб читач, навіть без глибоких знань

економіки, міг зрозуміти сутність картелю як угоди, що сприяє обмеженню конкуренції і встановленню монопольних або олігопольних умов на ринку. На нашу думку, інтерпретація цього терміну може бути в такому вигляді – «Картель. Офіційна письмова або усна угода між фірмами щодо встановлення ціни на продукт, обсягу виробництва окремими фірмами або географічного поділу ринку продукту». Такий варіант точніше передає сенс оригіналу, зберігаючи природність і економічну точність.

21. «Central bank. A bank whose chief function is the control of the nation's money supply» – «Центральний банк. Банк, головною функцією якого є контроль грошової маси в країні».

Аналіз перекладу англomовного економічного терміну «central bank» як «центральний банк» вказує на точну та ефективну передачу значення, яка зберігає ключові риси оригінального поняття та його контексту. Загальна структура перекладу є чіткою і простою для розуміння, що робить цей термін зрозумілим для широкого загалу. Стилiстично переклад дотримується формального та професійного окрасу, що відповідає використанню цього терміну в економічному контексті. Такий переклад зберігає семантичну повноту, стилістичну відповідність та не потребує додаткових адаптацій, оскільки відображає поняття у зрозумілому вигляді для читача.

22. «Central economic planning. Government determination of the objectives of the economy and the direction of its resources to the attainment of these objectives» – «Центральне економічне планування. Визначення урядом цілей економіки та спрямування її ресурсів на досягнення цих цілей».

Аналіз відтворення англomовного економічного терміна «central economic planning» дозволяє деякі аспекти, які потребують уваги для досягнення більшої точності і відповідності терміна у контексті економічної термінології: уточнення в частині «спрямування ресурсів» на «розподіл ресурсів» може додати більше точності в контексті планування як управлінської функції. Удосконалений варіант перекладу забезпечить точність в академічному та економічному контекстах. На нашу думку, інтерпретація цього терміну може

бути в такому вигляді – «Централізоване економічне планування. Визначення урядом цілей економіки та розподіл її ресурсів для досягнення цих цілей».

В цілому переклад є зрозумілим, лексично правильним, семантично точним та стилістично правильним.

23. «Classical economics. The Macroeconomic generalizations accepted by most economists before the 1930s which led to the conclusion that a capitalistic economy would employ its resources fully» – «Класична економіка. Макроекономічні узагальнення, прийняті більшістю економістів до 1930-х років, які привели до висновку, що капіталістична економіка повністю використовує свої ресурси».

Аналіз відтворення англomовного економічного терміна «classical economics» як «класична економіка» є абсолютно правильним. Зокрема, використання «макроекономічних узагальнень» для позначення загальних висновків класичної економічної теорії є точним. Стилiстично переклад є коректним, однак можна зробити формулювання більш кращим: замість «які привели до висновку» можна сказати «що призвело до висновку», що є більш елегантним і природним варіантом у даному контексті.

На нашу думку, інтерпретація цього терміну може бути в такому вигляді – «Класична економіка. Макроекономічні узагальнення, прийняті більшістю економістів до 1930-х років, що призвели до висновку, що капіталістична економіка повністю використовує свої ресурси». Цей варіант підвищує природність фрази, зберігаючи точність та економічну значущість терміна.

В цілому переклад є зрозумілим, лексично правильним, семантично точним та стилістично правильним.

24. «Circular flow of income. The flow of resources from Households to Firms and of products from Firms to Households accompanied in an economy using money by flows of money from Households to Firms and from Firms to Households» – «Круговий потік доходу. Потік ресурсів від домогосподарств до компаній і продуктів від компаній до домогосподарств супроводжується в економіці, що

використовує гроші, потоками грошей від домогосподарств до компаній і від фірм до домогосподарств».

Стилістично переклад є коректним, однак можна зробити формулювання кращим. Зокрема, використання «підприємства» замість «компанії» робить текст більш відповідним до економічної термінології; формулювання «економіка, що використовує гроші» або «економіка, яка функціонує на основі грошей» виглядає в перекладі більш природнішим і є більш поширеним у науковій економічній термінології. На нашу думку, інтерпретація цього терміну може бути в такому вигляді – «Круговий потік доходу. Потік ресурсів від домогосподарств до підприємств і товарів від підприємств до домогосподарств супроводжується в економіці, яка функціонує на основі грошей, потоками грошей від домогосподарств до підприємств і від підприємств до домогосподарств».

В цілому переклад англomовного економічного терміна «circular flow of income» є вдалим і точно відповідає змісту оригіналу, лексично та стилістично правильним, семантично точним.

25. «Collective voice. The function a union performs for its members as a group when it communicates their problems and grievances to management and presses management for a satisfactory resolution» – «Колективний голос. Функція, яку профспілка виконує для своїх членів як групи, коли вона повідомляє про їхні проблеми та скарги керівництву та вимагає від керівництва прийнятного рішення».

Аналіз відтворення англomовного економічного терміну «collective voice» як «колективний голос» передбачає оцінку точності перекладу, термінологічних виборів та їх відповідності економічному контексту української мови і є стилістично вдалим. Вживання виразу «вимагає» є цілком правильним, однак в деяких випадках можна пом'якшити тон, замінивши його на «наполягає» або «підтримує», в залежності від контексту конкретної ситуації, яка розглядається. На нашу думку, інтерпретація цього терміну може бути в такому вигляді – «Колективний голос. Функція, яку профспілка виконує

для своїх членів як групи, коли вона повідомляє про їхні проблеми та скарги керівництву та наполягає на прийнятному вирішенні». Такий варіант перекладу має менш агресивний характер і виглядає м'якше, зберігаючи при цьому точність і зміст оригіналу.

В цілому переклад англomовного економічного терміна «collective voice» точно відповідає змісту оригіналу, є лексично та стилістично правильним, відповідає значенню в українській економічній термінології.

26. «Collusion. A situation in which Firms act together and in agreement (collude) to set the price of the product and the output each firm will produce or to determine the geographic area in which each firm will sell» – «Змова. Ситуація, в якій фірми діють разом і за домовленістю (у змові), щоб встановити ціну на продукт і обсяг продукції, яку вироблятиме кожна фірма, або визначити географічну територію, в якій кожна фірма буде продавати».

Переклад англomовного економічного терміну «collusion» як «змова» в українському перекладі передбачає оцінку точності передачі терміна, його контексту та загальної відповідності в економічному контексті. Використання терміна «змова» є доречним в економічному контексті, адже він має чітке негативне забарвлення і відповідає суті того, що ці угоди є шкідливими для конкуренції та економіки в цілому.

27. «Command economy. An economic system (method of organization) in which property resources are publicly owned and Central economic planning (see) is used to direct and coordinate economic activities» – «Командна економіка. Економічна система (метод організації), в якій майнові ресурси є державною власністю, а центральне економічне планування (див.) використовується для спрямування та координації економічної діяльності».

Переклад англійського терміну «command economy» в українській мові передає основну ідею системи. Такий переклад терміну «командна економіка» є зрозумілим і поширеним терміном для читача. При цьому, зазначимо, що термін «планова економіка», також, широко використовується. Можуть бути

випадки, коли «планова економіка» є більш поширеним терміном через наголос саме на процесі централізованого планування.

28. «Commercial bank. Firm which has a charter from either a state government or the Federal government to engage in the business of banking» – «Комерційний банк. Фірма, яка має статут від уряду штату або федерального уряду на участь у банківській діяльності».

Переклад англomовного терміну «commercial bank» є правильним та усталеним в українській економічній літературі. Але, зазначимо, що переклад слова як «фірма, яка має статут від уряду штату або федерального уряду» у перекладі передає значення правового статусу комерційного банку. В Україні таку роль відіграє Національний банк України. Однак термін «фірма» не є зовсім точним щодо банків, оскільки в українській економічній практиці банк частіше сприймається як фінансова установа або банк, ніж як фірма.

В цілому, переклад терміну «комерційний банк» є зрозумілим. Але для повнішого відображення поняття в українському економічному контексті, можна запропонувати таку інтерпретацію – «Комерційний банк. Банківська установа, що отримала ліцензію від Національного банку України на проведення банківських операцій, таких як надання кредитів, приймання депозитів і здійснення платежів».

29. «Competition. The presence in a market of a large number of independent buyers and sellers and the freedom of buyers and sellers to enter and leave the market» – «Конкуренція. Наявність на ринку великої кількості незалежних покупців і продавців і свобода покупців і продавців входити на ринок і залишати його».

Переклад терміна «competition» є правильним, точним і загальновизнаним терміном для української мови, оскільки термін широко вживається в контексті ринкової економіки.

30. «Competitive labor market. A market in which a large number of (noncolluding) firms demand a particular type of labor supplied by a large number of nonunion workers» – «Конкурентний ринок праці. Ринок, на якому велика

кількість (не змовних) фірм вимагає певного виду робочої сили, що надається великою кількістю працівників, які не є профспілками».

Переклад терміна «competitive labor market» як «конкурентний ринок праці» загалом відповідає змісту англійського терміна. Але, на нашу думку, деякі аспекти варто уточнити, задля повного відображення значення цього поняття в економічному контексті: переклад як «працівники, які не є профспілками» є не зовсім точним, оскільки профспілка є організацією, а не властивістю працівника. Точніше було б сказати: працівники, які не є членами профспілок або працівники поза профспілками. Така версія підкреслила б, що конкурентний ринок праці передбачає відсутність впливу профспілок на процес найму та встановлення заробітної плати. На нашу думку, інтерпретація цього терміну може бути в такому вигляді – «Конкурентний ринок праці. Ринок, на якому велика кількість незалежних фірм потребує певного виду робочої сили, що надається великою кількістю працівників, які не є членами профспілок, і де умови найму формуються на основі попиту та пропозиції без впливу колективних організацій».

В цілому переклад англійського економічного терміна «competitive labor market» точно відповідає змісту оригіналу, є лексично та стилістично правильним, відповідає значенню в українській економічній термінології.

31. «Conglomerate merger. The merger of a Firm in one Industry with a Firm in another Industry (with a Firm that is neither supplier, customer, nor competitor)» – «Конгломератне злиття. Злиття фірми в одній галузі з фірмою в іншій галузі (з фірмою, яка не є ні постачальником, ні клієнтом, ні конкурентом)».

Переклад англійського терміна «conglomerate merger» є точним і відповідає економічній термінології української мови. При цьому, на нашу думку, можна ввести уточнення. В перекладі підкреслено, що компанії, які беруть участь у злитті, не є постачальниками, клієнтами чи конкурентами. Переклад відтворює цей момент через уточнення «фірма, яка не є ні постачальником, ні клієнтом, ні конкурентом». Це важливий елемент, оскільки

саме відсутність таких зв'язків є визначальною ознакою конгломератного злиття. Однак переклад можна покращити, додавши фразу – компанія з іншої галузі, що підкреслює різницю у сфері діяльності.

Отже, переклад терміна «конгломератне злиття» є коректним і зрозумілим. З врахуванням нашого уточнення термін має наступний переклад – «Конгломератне злиття. Це злиття компанії в одній галузі з компанією в іншій галузі, яка не є ні постачальником, ні клієнтом, ні конкурентом, з метою диверсифікації бізнесу та зниження ризиків залежності від окремої галузі».

32. «Corporate income tax. A tax levied on the net income (profit) of Corporations» – «Податок на прибуток підприємств. Податок, що стягується з чистого доходу (прибутку) корпорацій».

В цьому перекладі терміна «податок на прибуток підприємств» збережено як юридичний, так і економічний контекст, що відповідає змісту оригіналу.

33. «Corporation. A legal entity (“person”) chartered by a state or the Federal government which is distinct and separate from the individuals who own it» – «Корпорація. Юридична особа («особа»), заснована штатом або федеральним урядом, яка є окремою та окремою від фізичних осіб, які нею володіють».

Запропонований переклад терміна «corporation» є загальноприйнятим, правильним і коректним в економічному трактуванні українською мовою. Але, ми пропонуємо певне уточнення для змістовного відображення терміну: український переклад «яка є окремою та окремою від фізичних осіб, які нею володіють» намагається передати цю ідею, однак використання слова «окремою» двічі є надлишковим. Замість цього можна сказати «яка є відокремленою від фізичних осіб-власників», що лаконічніше передає сенс і наголошує на юридичній незалежності. Тому, переклад терміну «corporation» отримає наступний вигляд – «Корпорація. Це юридична особа, зареєстрована або створена за дозволом штату чи федерального уряду, яка є окремим і незалежним суб'єктом від її фізичних осіб-власників».

34. «Cost-push inflation. Inflation resulting from a decrease in Aggregate supply (from higher wage rates and raw material prices) and accompanied by

decrease in real output and employment (and by increases in the Unemployment rate)» – «Інфляція витрат. Інфляція, що є наслідком зменшення сукупної пропозиції (внаслідок вищих ставок заробітної плати та цін на сировину) і супроводжується зменшенням реального виробництва та зайнятості (а також збільшенням рівня безробіття)».

Запропонований переклад терміна «cost-push inflation» є загальноприйнятим, зрозумілим і коректним в економічному трактуванні українською мовою. Переклад добре передає наслідки інфляції витрат, вказуючи на зростання рівня безробіття через зменшення реального виробництва. Це є важливим, оскільки «cost-push inflation» відрізняється від «demand-pull inflation» (інфляції попиту) саме своєю основою та наслідками для економічної стабільності.

35. «Cross elasticity of demand. The ratio of the percentage change in Quantity demanded of one good to the percentage change in the price of some other good. A positive coefficient indicates the two products are Substitute goods; a negative coefficient indicates Complementary goods» – «Перехресна еластичність попиту. Відношення відсоткової зміни кількості попиту на один товар до відсоткової зміни ціни іншого товару. Позитивний коефіцієнт вказує на те, що два продукти є товарами-замінниками; негативний коефіцієнт вказує на додаткові товари».

Переклад терміна «cross elasticity of demand» є усталеним і широко вживаним в економічній літературі українською мовою. Переклад коректно передає ідею про взаємозв'язок між змінами попиту на один товар та змінами ціни іншого товару. Переклад відображає економічний зміст поняття, пов'язуючи зміну попиту на один товар зі зміною ціни іншого товару.

36. «Cyclical deficit. A Federal Budget deficit which is caused by a recession and the consequent decline in tax revenues» – «Циклічний дефіцит. Дефіцит федерального бюджету, спричинений рецесією та, як наслідок, зменшенням податкових надходжень».

Переклад англомовного терміна «cyclical deficit» є загальноприйнятим, але ми наголошуємо, що в українських реаліях, де зазвичай використовується термін «дефіцит державного бюджету», коректніше адаптувати це формулювання, щоб уникнути калькування з англійської. Отже, «дефіцит державного бюджету» краще підходить до українського контексту.

Таким чином, для більш точного відображення змісту терміна «cyclical deficit» в українському контексті можна запропонувати такий переклад – «Циклічний дефіцит. Дефіцит державного бюджету, спричинений рецесією та відповідним зменшенням податкових надходжень». Запропоноване формулювання враховує український економічний контекст і точно передає зміст терміна.

37. «Cyclical unemployment. Unemployment caused by insufficient Aggregate expenditures (or by insufficient Aggregate demand)» – «Циклічне безробіття. Безробіття, викликане недостатніми сукупними витратами (або недостатнім сукупним попитом)».

В цьому перекладі терміна «циклічне безробіття» збережено економічний контекст, що відповідає змісту оригіналу. Переклад «cyclical unemployment» є чітким та передає економічне поняття безробіття, яке виникає внаслідок економічних коливань.

38. «Cyclically balanced budget. The equality of Government expenditures and Net tax collections over the course of a Business cycle; deficits incurred during periods of recession are offset by surpluses obtained during periods of prosperity (inflation)» – «Циклічно збалансований бюджет. Рівність державних витрат і чистих зборів податків протягом бізнес-циклу; дефіцити, що виникають у періоди спаду, компенсуються надлишками, отриманими в періоди процвітання (інфляції)».

Аналіз відтворення англомовного економічного терміна «cyclically balanced budget» визначає чітко дефіцити та надлишки, що виникають на різних етапах економічного циклу. Такий переклад відображає ці ідеї правильно,

зокрема, зазначаючи, що дефіцити в періоди рецесії компенсуються надлишками в періоди піднесення.

Отже, переклад терміна «cyclically balanced budget» зберігає економічний контекст, що відповідає змісту оригіналу, оскільки в економічному контексті термін описує бюджет, в якому витрати та податкові надходження уряду врівноважуються протягом економічного циклу.

39. «Declining economy. An economy in which Net private domestic investment is less than zero (Gross private domestic investment is less than Depreciation)» – «Спад економіки. Економіка, в якій чисті приватні внутрішні інвестиції менше нуля (валові приватні внутрішні інвестиції менше амортизації)».

Аналіз перекладу терміна «declining economy» з англійської на українську мову виявляє важливі моменти, які потребують уточнення та вдосконалення для забезпечення точності економічної термінології. В економічній термінології часто використовуються терміни, які чітко вказують на негативне значення, наприклад «від’ємні інвестиції або негативні інвестиції». Це дозволяє уникнути певної двозначності, пов’язаної з фразою «менше нуля», яка може бути не зовсім зрозуміла без додаткових пояснень. В окремих випадках, для точного економічного тлумачення, можна було б замінити вираз «менше нуля» на «дефіцит інвестицій», оскільки це підкреслює недостатність інвестицій для підтримки економічного зростання, що є характерною ознакою терміна «declining economy». Однак такий варіант потребує контексту, оскільки «дефіцит інвестицій» і «негативні інвестиції» можуть мати різне тлумачення в залежності від ситуації.

В цілому, переклад терміна «спад економіки» зберігає економічний контекст, що відповідає змісту оригіналу.

40. «Deductibles. Requirement that an insured individual pay a certain sum of (for example, health care) costs before the insurer pays» – «Франшиза. Вимога, щоб застрахована особа заплатила певну суму видатків (наприклад, на охорону здоров’я) до того, як заплатить страховик».

Переклад терміна «deductibles» є цілком правильним і використовується в українському економічному контексті для позначення фінансової умови в контракті страхування. Це поняття широко вживається в Україні у сфері медичного, автомобільного та інших видів страхування. Оскільки термін «deductibles» вживається здебільшого в контексті медичного, автомобільного або майнового страхування, в Україні також можуть використовуватися варіанти, що вказують на специфічний вид витрат. Зокрема, страхова франшиза або медична франшиза, залежно від сфери застосування. Таке тлумачення дозволить уникнути потенційної двозначності та робить переклад ще більш точним в конкретних контекстах. Отже, на нашу думку, такі уточнення дозволять точніше передати суть поняття «deductibles» в юридичних та страхових документах.

41. «Deficit Reduction Act of 1993. Federal legislation intended to reduce the budget deficit by about \$500 billion over five years by increasing taxes and cutting expenditures» – «Закон про скорочення дефіциту 1993 року. Федеральне законодавство, спрямоване на скорочення бюджетного дефіциту приблизно на 500 мільярдів доларів протягом п'яти років за рахунок збільшення податків та скорочення видатків».

В цілому переклад англomовного економічного терміна «Deficit Reduction Act of 1993» точно відповідає змісту оригіналу, є лексично та стилістично правильним, відповідає значенню в українській економічній термінології. Це точний переклад назви зазначеного закону, що відображає його основну мету – зменшення дефіциту федерального бюджету США. Також, назва закону вказує на рік прийняття і зміст його основної мети. Такий переклад є точним і коректно передає зміст англійського терміна. При цьому, на нашу думку, доцільно замінити слово «видатки» на «витрати» для точнішого відображення економічної суті зменшення державних витрат. Запропонований варіант перекладу буде сприймається читачем і забезпечить точне розуміння мети закону.

42. «Deflation. A fall in the general (average) level of prices in the economy» – «Дефляція. Падіння загального (середнього) рівня цін економіки».

В економічній термінології термін «дефляція» широко використовується в Україні для позначення зниження загального рівня цін. Термін є прямим запозиченням з латинської мови і має однакове значення в багатьох мовах, включаючи українську, що робить його зрозумілим та поширеним.

Отже, переклад є точним і відповідає загальному вживанню терміна в українській мові. Поняття дефляції, яке вказує на загальне зниження рівня цін в економіці, коректно відображено як падіння рівня цін.

43. «Demand factor. The increase in the level of Aggregate demand which brings about the Economic growth made possible by an increase in the productive potential of the economy» – «Чинник попиту. Збільшення рівня сукупного попиту, що призводить до економічного зростання, що стає можливим завдяки збільшенню виробничого потенціалу економіки».

Переклад терміна «demand factor» точно відповідає змісту оригіналу, є простим, лексично та стилістично правильним та відповідає значенню в українській економічній термінології. Структура речення та переклад слів роблять його зрозумілим і відповідним економічному контексту.

44. «Discount rate. The interest rate which the Federal Reserve Banks charge on the loans they make to Depository institutions» – «Ставка дисконтування. Процентна ставка, яку Федеральні резервні банки стягують за кредитами, які вони надають депозитним установам».

Аналіз перекладу терміна «discount rate» точно відповідає змісту оригіналу. Підтвердженням є використання цього терміну у фінансах та економіці, як ставки дисконтування для позначення процентної ставки, за якою визначаються теперішні вартості майбутніх грошових потоків.

В цілому, переклад є точним, використання терміна «ставка дисконтування» в українській економічній практиці є стандартним і зрозумілим для фахівців. Переклад змістовно точно передає суть визначення ставки

дисконтування як процентної ставки, яку Федеральні резервні банки стягують за позиками депозитним установам.

45. «Economic cost. A payment that must be made to obtain and retain the services of a resource; the income a Firm must provide to a resource supplier to attract the resource away from an alternative use; equal to the quantity of other products that cannot be produced when resources are employed to produce a particular product» – «Економічні витрати. Платіж, який необхідно здійснити, щоб отримати та зберегти послуги ресурсу; дохід, який Фірма повинна надати постачальнику ресурсів, щоб залучити ресурс з альтернативного використання; дорівнює кількості інших продуктів, які не можуть бути вироблені, якщо ресурси використовуються для виробництва конкретного продукту».

В українській термінології термін «економічні витрати» широко використовується для позначення витрат на ресурси, необхідні для виробництва товарів чи послуг, що є точним еквівалентом англійського терміна. Переклад є точним і відповідає загальному вживанню терміна в українській мові. Він чітко передає ідею: економічні витрати охоплюють не лише прямі витрати на ресурси, але й втрати від відмови від альтернативних можливостей, які могли б бути використані для виробництва інших товарів.

Отже, переклад терміна «economic cost» є прийнятим у наукових і економічних колах. Такий зміст перекладу не порушує зміст терміна в англійській мові.

46. «Economic efficiency. The relationship between the input of scarce resources and the resulting output of a good or service; production of an output with a specific dollar-and-cents value with the smallest total expenditure for resources; obtaining the largest total production of a good or service with resources of a specific dollar-and-cents value» – «Економічна ефективність. Співвідношення між витратами обмежених ресурсів і результатом виробництва товару чи послуги; виробництво продукції з певною вартістю в доларах і центах з найменшими загальними витратами на ресурси; отримання найбільшого загального

виробництва товару чи послуги з ресурсами певної вартості в доларах і центах».

Термін «efficiency» в економічному контексті відноситься до максимально ефективного використання ресурсів, що є сутністю концепції економічної ефективності. В українському варіанті перекладу це коректно передано через термін «ефективність», що є стандартним у наукових працях. При цьому, зазначимо, що існує певне застереження щодо використання терміну «вартість в доларах і центах». В українському контексті доцільно використовувати більш загальний вираз «вартість» або «ціна», оскільки долари та центи є специфічними для американської системи. Якщо це важливо, то можна уточнити, що це відноситься до вартості в конкретній валюті.

Отже, запропонований варіант зробить переклад більш універсальним і відображатиме загальну економічну сутність терміна без зайвого акценту на валюту. На нашу думку, інтерпретація цього терміну може бути в такому вигляді – «Економічна ефективність. Співвідношення між витратами обмежених ресурсів і результатом виробництва товару чи послуги; виробництво продукції з певною вартістю з найменшими загальними витратами на ресурси; отримання найбільшого загального виробництва товару чи послуги з ресурсами певної вартості».

47. «Economic growth. (1) An increase in the Production possibilities schedule or curve that results from an increase in resource supplies or an improvement in Technology; (2) an increase either in real output (Gross domestic product) or in real output per capita» – «Економічне зростання. (1) збільшення виробничих можливостей графік або крива, яка є результатом збільшення постачання ресурсів або вдосконалення технології; (2) збільшення або реального виробництва (валового внутрішнього продукту), або реального виробництва на душу населення».

Аналіз відтворення англomовного економічного терміна «economic growth» точно відповідає змісту оригіналу та значенню в українській економічній термінології, є лексично та стилістично правильним. Однак для

досягнення максимальної точності та чіткості, ми пропонуємо, вдосконалити наступне: термін «schedule» можна замінити на «план» або «крива», оскільки ці варіанти точніше передають значення економічної концепції; побудову окремих фраз, щоб зробити переклад більш зрозумілим з точки зору економічної термінології. На нашу думку, інтерпретація цього терміну може бути в такому вигляді – «Економічне зростання. (1) Збільшення виробничих можливостей (план або крива), що є результатом збільшення ресурсної бази або вдосконалення технології; (2) збільшення реального виробництва (валового внутрішнього продукту) або реального виробництва на душу населення». Отже, такі уточнення дозволять точніше передати суть поняття «economic growth».

48. «Economic integration. Cooperation among and the complete or partial unification of the economies of different nations; the elimination of the barriers to trade among these nations; the bringing together of the markets in each of the separate economies to form one large (a common) market» – «Економічна інтеграція. Співробітництво та повне або часткове об'єднання економік різних держав; усунення бар'єрів у торгівлі між цими країнами; об'єднання ринків у кожній з окремих економік для формування одного великого (спільного) ринку».

В цьому перекладі терміна «economic integration» збережено як юридичний, так і економічний контекст. Слово «інтеграція» в українській мові вживається в такому значенні для опису процесів об'єднання або співпраці, що є точною відповідністю англійському оригіналу.

49. «Economic principle. Generalization of the economic behavior of individuals and institutions» – «Економічний принцип. Узагальнення економічної поведінки індивідів та установ».

Термін перекладено правильно та коректно як з лексичної, так і з семантичної точки зору. Використання слова «принцип» є доречним і відповідає оригінальному значенню в англійській мові, де «principle» вказує на основне правило або загальний закон. Переклад передає суть концепції

економічного принципу як узагальнення певних закономірностей поведінки економічних агентів (як фізичних осіб, так і організацій) в економічних умовах.

Отже, переклад терміна «economic principle» точно передає англомовний термін, зберігаючи його зміст. Це робить його більш доступним для читача чи науковця в академічному та професійному середовищі.

50. «Economic profit. The Total revenue of a firm less all its Economic costs; also called «pure profit» and «above normal profit» – «Економічний прибуток. Загальний дохід фірми мінус усі її економічні витрати; також називається «чистий прибуток» і «прибуток вище звичайного».

Аналіз відтворення англомовного економічного терміна «economic profit» точно відповідає змісту оригіналу, відповідає термінам та значенню в українській економічній термінології, зокрема економічній теорії. Використання слова «прибуток» відповідає економічному значенню терміна, що передбачає різницю між загальним доходом і всіма витратами, зокрема економічними.

Отже, переклад терміна зберігає основні елементи і контекст оригінального визначення. В свою чергу, значення альтернативних назв для економічного прибутку («чистий прибуток» і «прибуток вище звичайного») підкреслюють різні способи трактування цього терміна в економічній практиці.

51. «Economics. Social science concerned with using scarce resources to obtain the maximum satisfaction of the unlimited material wants of society» – «Економіка. Соціальна наука, яка займається використанням обмежених ресурсів для отримання максимального задоволення необмежених матеріальних потреб суспільства».

Термін «economics» перекладено як «економіка», що є найбільш поширеним та загальноновживаним перекладом цього терміна в українській економічній науці. Використання цього терміну є правильним і відображає основну галузь знань, що вивчає економічні процеси в суспільстві.

Отже, такий варіант перекладу є лексично і стилістично точним, зберігаючи основну ідею економічної науки.

52. «Elastic demand. The Elasticity coefficient is greater than one; the percentage change in Quantity demanded is greater than the percentage change in Price» – «Еластичний попит. Коефіцієнт пружності більше одиниці; відсоткова зміна кількості попиту більша, ніж відсоткова зміна ціни».

Переклад терміну «еластичний попит» є адаптованим та походить від англійського терміну «elastic demand». При цьому, зазначимо, що в економічній літературі сутність терміну позначається як «коефіцієнт еластичності». Використання «еластичності» замість «пружності» є більш звичним і усталеним в українській економічній термінології. Вживання слова «еластичність» замість слова «пружність» зробить переклад більш адаптованим до українських економічних текстів, оскільки «еластичний попит» та «коефіцієнт еластичності» вживаються частіше і мають зрозумілість для економістів.

Отже, переклад є вірним і зрозумілим, але запропонований варіант зробить переклад більш універсальним. Коригування слова «пружність» на «еластичність» зробить термін «elastic demand» більш точним з точки зору усталених термінів українською мовою.

53. «Elastic supply. The Elasticity coefficient is greater than one; the percentage change in Quantity supplied is greater than the percentage change in Price» – «Еластична подача. Коефіцієнт пружності більше одиниці; відсоткова зміна поставленої кількості більша, ніж відсоткова зміна ціни».

В перекладі «elastic supply» подано як «еластична подача». Але, слово «подача» не є точним відповідником терміна «supply», який у контексті економічної науки українською мовою традиційно перекладається як «пропозиція». Тому, на нашу думку, кращим варіантом є використання терміну «еластична пропозиція», що правильно передає зміст і визнане економічною термінологією. Також, пропозицією та уточненням буде замінити «поставленої кількості» на «обсягу пропозиції», щоб дотримуватися термінологічної послідовності. По аналогії попереднього терміну, ми надаємо пропозицію заміни «подача» і «коефіцієнт пружності» на «еластична пропозиція» і «коефіцієнт еластичності». Це зробить переклад природнішим і точнішим,

оскільки ці терміни («elastic demand» & «elastic supply») є загальноприйнятими та широко вживаними в українській економічній літературі.

Отже, на нашу думку, інтерпретація цього терміну може бути в такому вигляді – «Еластична пропозиція. Коефіцієнт еластичності більше одиниці; відсоткова зміна обсягу пропозиції більша, ніж відсоткова зміна ціни». Цей варіант зберігає як точність змісту, так і відповідність економічній термінології українською мовою.

54. «Employment and training policy. Policies and programs involving vocational training, job information, and antidiscrimination which are designed to improve labor-market efficiency and lower unemployment at any level of aggregate demand» – «Політика зайнятості та навчання. Політика та програми, що передбачають професійне навчання, інформацію про роботу та боротьбу з дискримінацією, спрямовані на підвищення ефективності ринку праці та зниження рівня безробіття на будь-якому рівні сукупного попиту».

Переклад передає основний зміст терміна, але може бути уточнений для відповідності українським термінологічним стандартам і підвищення змістовної точності. В економічній літературі часто використовується термін «політика зайнятості та професійного навчання», що більш конкретно відображає спрямованість на розвиток професійних навичок. Такий переклад зробить його більш точним, при цьому заміна «інформація про роботу» на «інформування про вакансії» додала б ще деталізації.

Отже, на нашу думку, інтерпретація цього терміну може бути в такому вигляді – «Політика зайнятості та професійного навчання. Політика та програми, що включають професійне навчання, інформування про вакансії та боротьбу з дискримінацією, спрямовані на підвищення ефективності ринку праці та зниження рівня безробіття на будь-якому рівні сукупного попиту». Цей варіант зберігає точність, стилістичну відповідність і термінологічну адаптацію до української економічної літератури.

55. «Frictional unemployment. Unemployment caused by workers voluntarily changing jobs and by temporary layoffs; unemployed workers between

jobs» – «Фрикційне безробіття. Безробіття, спричинене добровільною зміною роботи працівниками та тимчасовим звільненням; безробітні між роботами».

Аналіз відтворення англomовного економічного терміна «frictional unemployment» точно описує тип безробіття, пов'язаний із тимчасовими труднощами, що виникають через пошук нової роботи або зміну місця працевлаштування. Переклад є повністю коректним і відтворює оригінальний зміст англійського терміна. Він використовує визнані українські відповідники, що відповідає змістовним і стилістичним вимогам економічної термінології.

56. «Full employment. (1) Using all available resources to produce goods and services; (2) when the Unemployment rate is equal to the Full-employment unemployment rate and there is Frictional and Structural but no Cyclical unemployment (and the Real output of the economy is equal to its Potential real output)» – «Повна зайнятість. (1) використання всіх доступних ресурсів для виробництва товарів і послуг; (2) коли рівень безробіття дорівнює рівню безробіття повної зайнятості та існує фрикційне та структурне безробіття, але відсутнє циклічне безробіття (і реальний обсяг виробництва економіки дорівнює її потенційному реальному обсягу виробництва)».

Термін «full employment» описує стан економіки, за якого всі доступні трудові ресурси використовуються для досягнення максимально можливого рівня виробництва. Це саме той випадок, коли запозичення відповідає українській економічній термінології та використовується в наукових і професійних текстах.

Переклад дотримується структурної і стилістичної послідовності оригінального тексту, що робить його зрозумілим для професійного кола науковців. Формулювання є точним відтворенням оригінального змісту та поняття в доступній формі, що відповідає академічним стандартам економічної термінології.

57. «Firm. An organization that employs resources to produce a good or service for profit and owns and operates one or more Plants» – «Фірма. Організація,

яка використовує ресурси для виробництва товару чи послуги з метою отримання прибутку та володіє та керує одним або декількома заводами».

Аналіз перекладу англomовного економічного терміна дозволяє зазначити, що переклад передає основний зміст терміна «Firm» і відображає ключові функції організації, яка займається виробництвом товарів або послуг для отримання прибутку. Проте використання слова «заводи» обмежує значення, оскільки слово «plants» в англійській мові має ширше застосування та багато значень. У зв'язку з цим, на нашу думку, більш загальним і точним варіантом було б використання термінів «виробничі об'єкти» або «підприємства». Це зробить переклад більш універсальним і точним. Тому, рекомендований варіант з врахуванням зазначених уточнень має вигляд – «Фірма. Організація, яка використовує ресурси для виробництва товарів або послуг з метою отримання прибутку, володіє та керує одним або декількома виробничими об'єктами»

В цілому, переклад відповідає структурі оригіналу та є зрозумілим. Однак, запропонований варіант є більш універсальним, зберігає зміст і відповідає українським економічним стандартам економічної термінології.

58. «Game theory. A theory which compares the behavior of participants in games of strategy, such as poker and chess, with that of a small group of mutually interdependent firms (an Oligopoly)» – «Теорія ігор. Теорія, яка порівнює поведінку учасників стратегічних ігор, таких як покер і шахи, з поведінкою невеликої групи взаємозалежних фірм (олігополія)».

Переклад адекватно і точно відтворює зміст англomовного терміна «game theory». Він зберігає всі важливі аспекти концепції, термінологічну точність та стилістичну узгодженість з оригіналом. Такий переклад як «теорія ігор», є стандартним і усталеним терміном в українській економічній та математичній літературі. Переклад точно передає значення оригінального терміна й описує галузь досліджень, що аналізує поведінку учасників у стратегічних ситуаціях.

Отже, на нашу думку, переклад дотримується структури оригіналу та є стилістично відповідним, що забезпечує зрозумілість і легкість сприйняття.

Формулювання передає взаємозв'язок між стратегіями у грі та поведінкою фірм в умовах олігополії, що є головним змістовним компонентом теорії ігор.

59. «Generalization. Statistical or probability statement; statement of the nature of the relation between two or more sets of facts» – «Узагальнення. Статистичне або ймовірнісне твердження; твердження характеру зв'язку між двома або більше наборами фактів».

Переклад використовує загальновизнані українські терміни, такі як «узагальнення», «статистичне твердження» та «ймовірнісне твердження». Вони є зрозумілими і коректними в науковому контексті та економічній літературі, що забезпечує точність передачі змісту та відповідність науковій українській термінології. Однак, «statement of the nature of the relation between two or more sets of facts» перекладено як «твердження характеру зв'язку між двома або більше наборами фактів». Хоча цей переклад загалом передає сенс оригіналу, конструкція «твердження характеру зв'язку» виглядає неприродньо. В українській мові краще передати це як «твердження про характер зв'язку», що звучить зрозуміліше й узгоджено з академічною мовою.

В цілому, переклад точно відповідає змісту оригіналу, є лексично та стилістично правильним, семантично точним. При цьому, на нашу думку, рекомендований варіант з врахуванням зазначених уточнень має вигляд – «Узагальнення. Статистичне або ймовірнісне твердження; твердження про характер зв'язку між двома або більше наборами фактів». Це покращить стилістичну складову, що зробить переклад більш універсальним та відповідним українським економічним стандартам економічної термінології.

60. «Gross domestic product (GDP). The total market value of all Final goods and services produced annually within the boundaries of the United States, whether by American or foreign-supplied resources» – «Валовий внутрішній продукт (ВВП). Загальна ринкова вартість усіх кінцевих товарів і послуг, що виробляються щорічно в межах Сполучених Штатів, чи то американськими, чи то іноземними ресурсами».

Переклад «gross domestic product (GDP)» перекладено як «валовий внутрішній продукт (ВВП)», що є загальноприйнятим і усталеним відповідником в українській економічній термінології. Переклад використовує термінологію, яка є загальновизнаною і прийнятною в українській економічній літературі. Такі терміни, як «валовий внутрішній продукт», «кінцеві товари і послуги» та «ринкова вартість», широко використовуються в економічних дослідженнях та офіційних документах.

Таким чином, переклад є стилістично правильним, відповідає структурі оригіналу, зберігає всі важливі деталі та термінологічну точність. Такі характеристики наділяють переклад точністю, легкістю сприйняття та зрозумілістю для читача. Переклад точно передає всі ключові аспекти визначення ВВП та відповідає стилістичним нормам української мови. Це саме той випадок, коли запозичення відповідає українській економічній термінології та використовується в наукових і професійних текстах.

61. «Gross national product (GNP). The total market value of all Final goods and services produced annually by land, labor, and capital, and entrepreneurial talent supplied by American residents, whether these resources are located in the United States or abroad» – «Валовий національний продукт (ВНП). Загальна ринкова вартість усіх кінцевих товарів і послуг, вироблених щорічно землею, працею, капіталом і підприємницьким талантом, наданим резидентами Америки, незалежно від того, чи знаходяться ці ресурси в Сполучених Штатах чи за кордоном».

Переклад «gross national product (GNP)» перекладено як «валовий національний продукт (ВНП)», що є правильним і усталеним терміном в українській економічній літературі. Переклад використовує термінологію, яка є загальновизнаною і прийнятною в українській економічній літературі; правильні терміни, такі як «валовий національний продукт», «кінцеві товари і послуги» та «резиденти Америки», що відповідає науковому стилю і зрозуміло фахівцям. При цьому, переклад загалом є стилістично правильним, але деякі фрази можна зробити природнішими: зокрема, замінивши «землею, працею,

капіталом і підприємницьким талантом» на «за рахунок землі, праці, капіталу та підприємницького таланту», що зробить текст легшим для сприйняття.

В цілому, переклад є стилістично правильним, відповідає структурі оригіналу, зберігає всі важливі деталі та термінологічну точність. Такі характеристики наділяють переклад точністю, легкістю сприйняття та зрозумілістю для читача. Переклад точно передає всі ключові аспекти визначення ВМП та відповідає стилістичним нормам української мови. Це саме той випадок, коли запозичення відповідає українській економічній термінології та використовується в наукових і професійних текстах.

62. «Health maintenance organization (HMO). Health care providers which contract with employers, insurance companies, labor unions, or governmental units to provide health care for their workers or insures» – «Організація охорони здоров'я (ОЗО). Постачальники медичних послуг, які укладають контракти з роботодавцями, страховими компаніями, профспілками або державними установами щодо надання медичних послуг своїм працівникам або застрахованим».

Термін «health maintenance organization» описує організацію, яка забезпечує надання медичних послуг через контрактні зобов'язання з різними суб'єктами (роботодавці, страхові компанії тощо). В українському перекладі використовується термін «Організація охорони здоров'я» (ОЗО). В українській мові «охорона здоров'я» охоплює будь-яку діяльність, пов'язану з медичним обслуговуванням, включаючи як державні, так і приватні установи. Водночас термін «maintenance» виокремлює підтримку здоров'я на стабільному рівні, з акцентом на профілактичні заходи. У цьому випадку, можливий уточнений варіант: зокрема, «організація підтримки здоров'я» або «організація з підтримки здоров'я», який краще відображатиме суть НМО як структури, яка займається саме профілактикою. Використання терміну «ОЗО» в українських реаліях може вимагати додаткових пояснень, оскільки в Україні має іншу структуру. Таким чином, переклад «Організація охорони здоров'я» є прийнятним і досить наближеним, однак уточнення з акцентом на підтримці чи

профілактиці дозволить уникнути надмірної широти і точніше передати термін «health maintenance organization».

63. «Imports. Spending by individuals, Firms, and governments for goods and services produced in foreign nations» – «Імпорт. Витрати окремих осіб, компаній та урядів на товари та послуги, вироблені в інших країнах».

Переклад терміну «імпорт» у цьому контексті є загальноприйнятим визначенням, яке точно відображає процес закупівлі та ввезення товарів з-за кордону в економіку країни. Переклад максимально наближений до оригіналу за змістом і стилем. Використання «витрати на товари та послуги, вироблені в інших країнах» є точним і зрозумілим для широкої аудиторії, але для специфічної економічної термінології можна додати більш формалізовані терміни: зокрема, «придбання товарів і послуг іноземного виробництва», що також підкреслює процес купівлі та ввезення імпоротної продукції.

В цілому, переклад терміна «imports» точно відповідає змісту оригіналу, є простим, лексично та стилістично правильним та відповідає значенню в українській економічній термінології. Але, при додаванні деяких уточнень можна підкреслити економічний характер і формалізувати визначення для спеціалізованих контекстів.

64. «Incomes policy. Government policy which affects the Nominal incomes of individuals (the wages workers receive) and the prices they pay for goods and services and alters their Real incomes» – «Політика доходів. Політика уряду, яка впливає на номінальні доходи людей (заробітну плату, яку отримують працівники) і ціни, які вони платять за товари та послуги, і змінює їхні реальні доходи».

Аналіз відтворення англomовного економічного терміна «incomes policy» в українському перекладі використовується як «політика доходів», що є прямим і загальнозрозумілим відтворенням змісту. Таке формулювання відображає сутність терміну, хоча може здаватися дещо узагальненим, оскільки термін «доходи» в економічній термінології охоплює як номінальні, так і реальні доходи. Термін «incomes policy» стосується державної політики, спрямованої на

регулювання рівня номінальних доходів громадян та цін на товари й послуги, що в кінцевому підсумку впливає на їхні реальні доходи.

В цілому, переклад є стилістично правильним, відповідає структурі оригіналу та термінологічній точності. Це саме той випадок, коли запозичення відповідає українській економічній термінології та використовується в наукових і професійних текстах.

65. «Inflation. A rise in the general (average) level of prices in the economy» – «Інфляція. Підвищення загального (середнього) рівня цін в економіці».

Термін «inflation» означає зростання загального рівня цін на товари та послуги в економіці, що, своєю чергою, знижує купівельну спроможність грошей. Інфляція є фундаментальним поняттям макроекономіки, і її вплив охоплює як бізнес, так і домогосподарства. Український переклад терміну «інфляція» є усталеним відповідником цього терміна і точно передає його значення, без потреби в додаткових уточненнях. У даному контексті переклад повністю відповідає суті поняття.

В цілому, переклад є стилістично правильним, відповідає структурі оригіналу, зберігає важливі деталі та термінологічну точність. Переклад точно передає ключові аспекти визначення «інфляція» та відповідає стилістичним нормам української мови. Це саме той випадок, коли запозичення відповідає українській економічній термінології та використовується в наукових і професійних текстах.

66. «Innovation. The introduction of a new product, the use of a new method of production, or the creation of a new form of business organization» – «Інновація. Впровадження нового продукту, використання нового методу виробництва або створення нової форми організації бізнесу».

В українському перекладі використовується термін «інновація», який є усталеним та загальноприйнятим відповідником англійського слова «innovation» і точно передає його значення. Переклад відображає основний сенс терміна і повністю розкриває його значення. Переклад відповідає загальній

стилістиці економічних текстів, залишаючись доступним для розуміння широкої аудиторії. Для більш формалізованих текстів можна адаптувати визначення, зосереджуючись на структурованому формулюванні.

В цілому, переклад є стилістично правильним, відповідає структурі оригіналу, зберігає важливі деталі та термінологічну точність. Переклад точно передає ключові аспекти визначення «інфляція» та відповідає стилістичним нормам української мови. Це саме той випадок, коли запозичення відповідає українській економічній термінології та використовується в наукових і професійних текстах.

67. «International balance of payments. Summary statement of the transactions which took place between the individuals, Firms, and governments of one nation and those in all other nations during the year» – «Міжнародний платіжний баланс. Підсумковий звіт про операції, які відбулися між особами, компаніями та урядами однієї країни та всіх інших країн протягом року».

Переклад використовує термін «міжнародний платіжний баланс», що є загальноприйнятим і точним відповідником «international balance of payments». Це точний переклад, оскільки він відображає концепцію міжнародних операцій і їх звітності. Термін «international balance of payments» стосується звіту про економічні операції між країнами, який охоплює всі фінансові та торговельні операції (наприклад, експорт, імпорт, інвестиції та перекази) між резидентами однієї країни та решти світу.

В цілому, переклад є стилістично правильним, відповідає структурі оригіналу, зберігає важливі деталі та термінологічну точність. Загальний стиль перекладу є простим і зрозумілим, що відповідає економічним визначенням для широкої аудиторії. Однак для наукових та спеціалізованих текстів можуть бути доречними уточнення. Зокрема, «платіжний баланс – це підсумковий звіт про всі трансакції...» може виглядати більш формалізовано та узгоджено з технічним стилем.

68. «International gold standard. An international monetary system employed in the nineteenth and early twentieth centuries in which each nation

defined its money in terms of a quantity of gold, maintained a fixed relationship between its gold stock and money supply, and allowed the free importation and exportation of gold» – «Міжнародний золотий стандарт. Міжнародна валютна система, яка використовувалася в дев'ятнадцятому та на початку двадцятого століть, у якій кожна нація визначала свої гроші в термінах кількості золота, підтримувала фіксоване співвідношення між своїм золотим запасом і грошовою масою та дозволяла вільний імпорт і експорт золота».

Термін «international gold standard» описує міжнародну монетарну систему, яка була поширена в XIX та на початку XX ст. Її головними принципами були прив'язка національних валют до золота, підтримка сталого співвідношення між золотим запасом країни і грошовою масою, а також забезпечення вільної торгівлі золотом. В заборонованому перекладі використовується термін «міжнародний золотий стандарт», що є загальноприйнятим і точним відповідником оригінального поняття, адже повністю відображає його значення.

В цілому, переклад є стилістично правильним, відповідає структурі оригіналу, зберігає важливі деталі та термінологічну точність. Загальний стиль перекладу є простим і зрозумілим, що відповідає економічним визначенням для широкої аудиторії. Однак для наукових та спеціалізованих текстів можуть бути доречними уточнення для спеціалізованого використання.

69. «International Monetary Fund. The international association of nations which was formed after World War II to make loans of foreign monies to nations with temporary Payments deficits and to administer the Adjustable pegs» – «Міжнародний валютний фонд. Міжнародна асоціація націй, яка була сформована після Другої світової війни для надання іноземних грошових позик країнам з тимчасовим платіжним дефіцитом і для адміністрування регульованих прив'язок».

Термін «International Monetary Fund» виокремлює міжнародну організацію, створену після Другої світової війни для стабілізації світової економіки. Основними функціями МВФ є надання короткострокових позик

країнам з тимчасовими платіжними дефіцитами та підтримка валютного курсу. В українській економічній термінології «міжнародний валютний фонд» є загальноприйнятим і точно відповідає англійському оригіналу, при цьому передаючи концепцію фонду.

В цілому, переклад є стилістично правильним та зберігає термінологічну точність. Запропонований переклад має нейтральний та офіційний стиль, який підходить для економічної термінології, зокрема у фінансовій літературі. Він зрозумілий широкій аудиторії і відповідає науковому стилю.

70. «Investment. Spending for (the production and accumulation of) Capital goods and additions to inventories» – «Інвестиції. Витрати на (виробництво та накопичення) капітальних благ і збільшення запасів».

Переклад «інвестиції» точно відображає значення англійського слова «investment», оскільки це усталений термін, широко вживаний у фінансовій та економічній сферах. Термін «investment» в економіці стосується витрат, спрямованих на виробництво та накопичення капітальних товарів, які використовуються для майбутнього виробництва, а також на приріст запасів.

В цілому, переклад є стилістично правильним та зберігає термінологічну точність. Переклад виконано в офіційно-економічному стилі, який відповідає економічній термінології. Визначення є зрозумілим для широкої аудиторії, яка володіє базовими знаннями економіки. Але, на нашу думку, може бути адаптоване для наукових і технічних текстів. Додавання уточнень, наприклад, щодо використання капітальних благ як засобів для майбутнього виробництва, може зробити визначення більш технічним.

71. «Labor force. Persons sixteen years of age and older who are not in institutions and who are employed or are unemployed and seeking work» – «Робоча сила. Особи віком від шістнадцяти років, які не перебувають у закладах, працюють чи є безробітними та шукають роботу».

Аналіз перекладу англomовного економічного терміна «labor force» дозволяє зазначити, що переклад передає основний зміст. Термін «labor force» визначає групу осіб, які беруть участь у ринку праці: людей, які працюють або

активно шукають роботу, і при цьому не перебувають у спеціалізованих установах. В українському перекладі використовується термін «робоча сила», який точно відповідає значенню оригіналу та є загальноприйнятим еквівалентом в економічній та соціальній сфері.

В цілому, переклад є стилістично правильним та зберігає термінологічну точність. Переклад є лаконічним і формальним, як і слід для визначення економічного терміну; також, переклад виконано в офіційно-економічному стилі. Визначення є зрозумілим для широкої аудиторії, яка володіє базовими знаннями економіки. При цьому, для більш точного формулювання у спеціалізованих текстах можуть бути додані уточнення, щоб підкреслити ключові критерії для належності до робочої сили.

72. «Law of demand. The inverse relationship between the price and the Quantity demanded of a good or service during some period of time» – «Закон попиту. Зворотне відношення між ціною та кількістю товару або послуги, яка вимагається протягом певного періоду часу».

Термін «law of demand» перекладається як «закон попиту» і стосується одного з основних принципів мікроекономіки. Він описує зворотний зв'язок між ціною товару або послуги та кількістю, яку готові придбати споживачі протягом певного періоду часу. У мікроекономічному контексті цей термін є фундаментальним для розуміння поведінки споживачів на ринку. Зворотний зв'язок між ціною та попитом є основою для формування цінової політики, розуміння споживчих звичок, а також аналізу конкурентних ринків.

Таким чином, переклад є досить точним, адже він повноцінно передає сутність економічного закону та є стилістично правильним. Переклад виконано в офіційно-економічному стилі, який відповідає економічній термінології. Визначення є зрозумілим для широкої аудиторії, яка володіє базовими знаннями економіки.

73. «Law of supply. The direct relationship between the price and the Quantity supplied of a good or service during some period» – «Закон пропозиції.

Пряма залежність між ціною та кількістю товару чи послуги, що постачаються протягом певного періоду».

Термін «law of supply» перекладається як «закон пропозиції» і є основоположним принципом мікроекономіки. Він описує пряму залежність між ціною товару чи послуги та кількістю, яку виробники готові постачати протягом певного періоду часу. У мікроекономіці «закон пропозиції» є ключовим для розуміння того, як виробники реагують на зміни цін, і є основою для аналізу ринкової пропозиції.

Таким чином, переклад є досить точним, адже він повноцінно передає сутність економічного закону та є стилістично правильним. Переклад виконано в офіційно-економічному стилі, який відповідає економічній термінології. Визначення є зрозумілим для широкої аудиторії, яка володіє базовими знаннями економіки.

74. «Liability. A debt with a monetary value; an amount owed by a Firm or an individual» – «Відповідальність. Борг з грошовою оцінкою; сума боргу фірми або фізичної особи».

Аналіз перекладу англomовного економічного терміна «liability» дозволяє зазначити, що термін стосується обов'язку (або боргу) особи чи компанії перед іншими. Переклад передає основний зміст терміна, але може бути уточнений для відповідності українським термінологічним стандартам і підвищення змістовної точності. В економічній літературі часто використовується термін «зобов'язання», що є загальновизнаним у фінансовій термінології в Україні. Його використовують для опису сум, які фірма або особа винні іншим, у тому числі кредиторські заборгованості, кредити та інші боргові зобов'язання.

Тому, переклад як «відповідальність» є помилковим у даному контексті, адже в українській мові «відповідальність» в основному позначає моральний чи правовий обов'язок, а не фінансове зобов'язання. Це лексичне значення ближче до оригіналу, оскільки відображає саме грошову суму, яку необхідно повернути. На нашу думку, рекомендований варіант з врахуванням зазначених уточнень має вигляд – «Зобов'язання. Борг з грошовою оцінкою; сума боргу

фірми або фізичної особи». Використання цього терміна є важливим для бухгалтерського обліку та звітності, де «зобов'язання» є частиною балансу, що відображає борги фірми.

75. «Liquidity. Money or things which can be quickly and easily converted into Money with little or no loss of purchasing power» – «Ліквідність. Гроші або речі, які можна швидко й легко конвертувати в гроші з невеликою втратою купівельної спроможності або без неї».

Термін «ліквідність» є фундаментальним в економіці, зокрема в фінансовій науці, для оцінки здатності активів задовольняти короткострокові фінансові потреби. Він використовується в аналізі ліквідності компанії, для оцінки стабільності та платоспроможності бізнесу. Переклад забезпечує розуміння економічної сутності терміна і дає точне уявлення про активи, що мають високу або низьку ліквідність.

В цілому, переклад є стилістично правильним та зберігає термінологічну точність. Запропонований переклад має нейтральний та офіційний стиль, який підходить для економічної термінології, зокрема у фінансовій літературі. Він зрозумілий широкій аудиторії і відповідає науковому стилю.

76. «Macroeconomics. The part of economics concerned with the economy as a whole; with such major aggregates as the household, business, and governmental sectors and with totals for the economy» – «Макроекономіка. Частина економіки, яка займається економікою в цілому; з такими основними агрегатами, як домогосподарства, бізнес і державний сектор, а також із загальними показниками для економіки».

В українській термінології термін «макроекономіка» є одним з головних розділів економіки, що вивчає сукупні результати дій всіх економічних агентів, метою якого є аналіз економічної динаміки та створення політики держави національного рівня. Переклад точно передає обсяг і складники макроекономіки, зокрема охоплення домогосподарств, бізнесу і державного сектору, що є важливим елементом для економічної галузі. Переклад «macroeconomics» як «макроекономіка» є точним і загальноприйнятим,

оскільки термін «макроекономіка» давно утвердився в українській економічній науці та термінології.

В цілому, переклад є стилістично правильним, відповідає структурі оригіналу, зберігає важливі деталі та термінологічну точність. Переклад точно передає ключові аспекти визначення «макроекономіка» та відповідає стилістичним нормам української мови. Економічний термін «macroeconomics» в перекладі уникає деталізації окремих індивідуальних або фірмових операцій, зосереджуючись на аналізі економіки в цілому, включно з загальними показниками, що відображають загальну продуктивність та добробут економіки. Це саме той випадок, коли запозичення відповідає українській економічній термінології та використовується в наукових і професійних текстах.

77. «Marginal product. The additional output produced when one additional unit of a resource is employed (the quantity of all other resources employed remaining constant); equal to the change in total product divided by the change in the quantity of a resource employed» – «Граничний продукт. Додатковий випуск, отриманий, коли використовується одна додаткова одиниця ресурсу (кількість усіх інших використаних ресурсів залишається постійною); дорівнює зміні загального продукту, поділений на зміну кількості використаного ресурсу».

Переклад терміна «marginal product» є точним, оскільки цей термін закріплений в українській економічній термінології і використовується для позначення додаткового обсягу продукції, допомагає визначити наскільки ефективно підприємство збільшує продукцію при додаванні нових ресурсів. Це важливо для аналізу витрат і оптимізації виробничих процесів. Використання правильного терміна «граничний продукт» забезпечує розуміння цього поняття у контексті економіки виробництва.

В цілому переклад англomовного економічного терміна «marginal product» є точним, повністю відображає економічну суть терміна, є лексично та стилістично правильним, забезпечує правильне розуміння його значення в українській економічній термінології.

78. «Microeconomics. The part of economics concerned with such individual units within the economy as Industries, Firms, and Households; and with individual markets, particular prices, and specific goods and services» – «Мікроекономіка. Частина економіки, що займається такими окремими одиницями економіки, як галузі, фірми та домашні господарства; і з окремими ринками, конкретними цінами та конкретними товарами та послугами».

В українській термінології термін «мікроекономіка» є одним з головних галузей економіки, яка аналізує окремі економічні одиниці (індивідуальні суб'єкти ринку). На відміну від макроекономіки, яка розглядає економіку в цілому, термін «мікроекономіка» описує як домогосподарства, фірми та галузі приймають рішення на індивідуальних ринках, визначаючи конкретні ціни, товари та послуги. Переклад точно передає зміст економічного явища, описуючи як рішення окремих одиниць впливають на економіку, і відображає ключові аспекти мікроекономіки в українському економічному дискурсі. Переклад «microeconomics» як «мікроекономіка» є точним і загальноприйнятим, оскільки термін «мікроекономіка» давно утвердився в українській економічній науці та термінології.

В цілому, переклад є стилістично правильним, відповідає структурі оригіналу, зберігає важливі деталі та термінологічну точність. Переклад точно передає ключові аспекти визначення «мікроекономіка» та відповідає стилістичним нормам української мови.

79. «Monopoly. A market in which the number of sellers is so small that each seller is able to influence the total supply and the price of the good or service» – «Монополія. Ринок, на якому кількість продавців настільки мала, що кожен продавець може впливати на загальну пропозицію та ціну товару чи послуги».

Аналіз відтворення англomовного економічного терміна «monopoly» є лексично та стилістично правильним, семантично точним і загальновизнаним в українській мові. Переклад терміна «монополія» за змістом відповідає ринку, на якому є лише один або декілька продавців із суттєвим впливом на ціну. Ключова фраза «ринок, на якому кількість продавців настільки мала, що кожен

продавець може впливати на загальну пропозицію та ціну товару чи послуги» є стилістично вдалим перекладом «a market in which the number of sellers is so small that each seller is able to influence the total supply and the price of the good or service». Це чітке формулювання, яке передає специфіку монополістичного ринку.

80. «Monopsony. A market in which there is only one buyer of a good, service, or resource» – «Монопсонія. Ринок, на якому є лише один покупець товару, послуги чи ресурсу».

У контексті економіки монопсонія є протилежною до монополії, де єдиним є не продавець, а покупець. Це створює дисбаланс ринку, оскільки покупець може впливати на постачальників, змушуючи їх адаптувати ціни та умови продажу до своїх вимог. Аналіз відтворення англomовного економічного терміна «monopsony» є лексично та стилістично правильним, семантично точним і загальновизнаним в українській мові. Відповідно, переклад терміна «монопсонія» за змістом відповідає ринку, на якому є лише один покупець певного товару, послуги чи ресурсу, що дозволяє йому контролювати умови придбання, включаючи ціну.

Отже, переклад зберігає як змістовну, так і контекстуальну точність, передає сутність монопсонії та її унікальні характеристики в економічному аналізі, оскільки зосереджує увагу на домінуванні одного покупця, а також відповідає українській економічній термінології та використовується в наукових і професійних текстах.

Висновки до Розділу 2

Аналіз відтворення українською мовою англomовних економічних термінів дозволяє зробити висновок про те, що більшість економічних термінів відтворено українською мовою правильно, коректно та гармонійно. Запропонований переклад зберігає науковий стиль, який властивий економічній термінології, що є важливим для академічних і професійних текстів.

В результаті швидко змінної економічної ситуації у світі терміносистема в економічній галузі знаходиться в стадії бурхливого розвитку, безліч англійських термінів приходять в економічну терміносистему і розповсюджуються у загальноживану мову, що зумовлює необхідність вивчення економічної термінології. В ході проведеного аналізу відтворення українською мовою англомовних економічних термінів, ми дійшли висновку, що при перекладі англійських економічних термінів застосовуються способи дослівного перекладу, перестановок, описового перекладу. Переклад економічних термінів це складний та важливий процес, який потребує знань у сфері економіки та суміжних предметних галузях.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У кожній конкретній сфері науки та техніки термінологія є замкнутою системою. В свою чергу, систематичність є важливою властивістю термінології. Систематичність проявляється в тому, що термінологія конкретної науки є не просто набором термінів, які виражають поняття цієї науки, а є системою термінів, які відображають взаємозв'язок понять, що виникають у процесі розвитку цієї науки.

Конкретні термінологічні системи формуються на базі лексичної системи, при цьому підпорядковуючись основним законам мови. У науковій економічній літературі міститься досить велика кількість спеціальних термінів, у тому числі і новостворених (неологізмів). Це зумовлено рухливістю словникового складу мови, безперервним його поповненням спеціальними термінами у зв'язку з інтенсивним розвитком науки та техніки. В сучасній термінології, зокрема економічній галузі, зустрічаються терміни, які не зареєстровані у словниках, у зв'язку з чим виникають суттєві труднощі під час перекладу. Поповнюючи мову новою термінологічною лексикою треба розуміти, що вона у своєму становленні підпорядковується загальним законам і нормам мови, характеризуючись окремими властивостями та особливостями побудови моделей термінів, а конкретні термінологічні системи формуються на базі загальної лексичної системи мови. Саме тому в роботі над термінологією її лінгвістичні аспекти завжди мають вирішальне значення.

Економіка є соціальною наукою, вона схильна до змін та відповідних змін у суспільстві, що впливає на економічну термінологію. В першому розділі кваліфікаційної магістерської роботи ми дослідили структурні, прагматичні та семантичні особливості економічної термінології спираючись на аналіз навчальної та періодичної літератури науковців-лінгвістів.

В другому розділі кваліфікаційної магістерської роботи ми провели дослідження особливостей англо-українського перекладу економічної термінології на прикладі 80 англomовних економічних термінів першоджерела

авторів Campbell R. McConnell, Stanley L. Brue «Economics: principles, problems and policies», 13-th edition, 896 p., яка є базовим та фундаментальним для більшості сучасних економічних досліджень. В ході роботи, було охарактеризовано основні способи перекладу; було з'ясовано, що англійські економічні терміни можуть складатися як з одного слова, так дво-, три-, рідше чотири-, п'яти- та шестикомпонентної структури. Ми дійшли висновку, що складність перекладу англійських економічних термінів українською мовою полягає в тому, що деякі терміни є багатозначними; а також, в наявності одних і тих самих термінів, що мають різні значення в низці наук.

Перспективи подальших досліджень у відтворенні українською мовою англомовних економічних термінів передбачають:

1. Аналіз калькування та адаптивного перекладу передбачає дослідження оптимальних методів перекладу термінів: калькування (дослівного перекладу), або адаптації, що дозволяє зробити термін більш зрозумілим для носіїв української мови.

2. Вивчення впливу англіцизмів може передбачати дослідження щодо подальшого аналізу меж між необхідністю збереження оригінального звучання й адаптацією термінів до правил української мови. Тому що, поширення англіцизмів у професійному мовленні є загальновідомим явищем, але інколи призводить до надмірного використання запозичень, що не завжди зрозуміло аудиторії.

3. Розробка економічних термінів з урахуванням української культури і традицій допоможе врахувати специфіку української економічної мови, бо іноді англомовні терміни можуть мати культурні відтінки, що не повністю відповідають українському контексту.

4. Адаптація нових термінів спричинена постійним поповненням новими поняттями через розвиток новітніх технологій, інновацій, процесів інтеграції України в європейське середовище та цифровізацію суспільства.

5. Застосування нових та цифрових технологій у перекладі термінів передбачає використання нейромереж та машинного перекладу, зокрема з

урахуванням контексту, який допоможе створити більш точні й зрозумілі переклади. Дослідження в цій сфері сприятимуть підвищенню якості перекладів, зменшенню використання людського фактора й розширенню застосування української мови у сфері економіки.

Таким чином, в ході проведеного дослідження ми дійшли висновку, що для перекладача властиві наступні компетенції перекладацької компетенції: лінгвістична – здатність постійно поповнювати лексичний запас, адаптуватися до тематичних та жанрових особливостей тексту мовою оригіналу; когнітивна – здатність до правильного управління психологічними механізмами, здатність долати стрес; методологічна – знання сутності перекладу, способів його здійснення, володіння техніками перекладу відповідно до прийнятих норм та принципів. Запропоновані напрями подальшого розвитку зроблять економічний дискурс та термінологію доступнішими для українськомовної аудиторії, збагатять українську мову економічними термінами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білозерська Л.П., Возненко Н.В., Раденька С.В. Термінологія та переклад. Навч. посіб. Вінниця: Нова книга, 2010. 232 с.
2. Біян Н. Лексико-семантична та структурна класифікація термінів в англійській мові. *Іноземна філологія*. 2009, Вип. 121, С. 142–149.
3. Вакуленко М.О. Сучасні проблеми термінології та української наукової термінографії. Київ: ВПЦ Київський університет, 2009. 64 с.
4. Васильченко В. Термін, термінологія. Цікаві лінгвістичні терміни. URL: <https://uain.press/blogs/termin-terminologiya-tsikavi-lingvistichni-termini-923680> (дата звернення 10.10.2024)
5. Великий тлумачний словник сучасної української мови : 250 тис. слів. уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. К.; Ірпінь: Перун, 2007. 1736 с.
6. Демченко Н.С. Структурно-семантичні особливості економічних термінів // Proceedings of the X International Scientific and Practical Conference «Modern problems in science». Vancouver, Canada March 15-18, 2022. P. 205–207.
7. Джеймс А.Ф. Стонер, Едвін І., Долан. Вступ у бізнес: Пер. з англ./За ред. і вступ Й.С. Завадського. К.: Вид-во ЄУФІМБ, 2000. 752 с.
8. Заблоцький Ю.В. Структурні особливості функціонування економічної термінології в американському політичному дискурсі (на матеріалі передвиборчих промов кандидатів у президенти США 2012 року). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. 2017. № 28. С. 108–111.
9. Завадський Й.С., Осовська Т.В., Юшкевич О.О. Економічний словник. К., Вид-во «Кондор», 2006. 355 с.
10. Завадський Й.С., Осовська Г.В., Юшкевич О.О. Словник економічних термінів: менеджмент, маркетинг, підприємництво. Навчально-методичний посібник. Житомир. ЖІТІ, 1999. 444 с.

11. Іщенко В.Л. Особливості семантичної структури англійських економічних термінологічних словосполучень. *Філологічні науки*. 2000. Вип. 4-5. С. 244–251.
12. Казак Ю. Поняття «термін» як лінгвістична проблема: підходи до визначення та історія дослідження. *Філологічний часопис*. 2018. Вип. 1 (11). С. 50-55.
13. Кисилиця Ю.І., Бялик В.Д. Структурні семантичні особливості англійських термінів галузі туризму. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. 2020, № 44, С. 111–114.
14. Коваленко О.В. Особливості перекладу економічних термінів з англійської українською мовою у текстах новин у мережі Інтернет. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія «Філологія. Соціальні комунікації»*. 2020. Том 31 (70). № 2. Ч. № 3. С. 80–86.
15. Константінова О.Л. Структурно-семантичні особливості термінів оподаткування в американському і британському варіантах сучасної англійської мови: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: «германські мови»: 10.02.04. К., 2004. 20 с.
16. Корунець І. В. Теорія та практика перекладу. Вінниця: Нова книга, 2007. 446 с.
17. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства. Підручник. К.: Видавничий центр «Академія», 2000. 220 с.
18. Малевич Л. Багатокомпонентні термінологічні одиниці і проблема їх кодифікації. *Українська термінологія і сучасність: зб. наук. пр.* К.: КНЕУ, 2009. Вип. 8, С. 35–38.
19. Медведь М.М. Поняття нового терміна в сучасній українській літературній мові: основні ознаки, вимоги та особливості. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія «Філологічні науки»*. 2017. Випуск 44. С. 232–236.

20. Михайлова Т.В. Семантичні відношення в українській науковотехнічній термінології: Дис. ... канд. філол. наук. Харків: Харк. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна, 2002. 218 с.
21. Моїсєєва О. Класифікація багатозначних лінгвістичних термінів англійської мови. URL: http://oldconf.neasmo.org.ua/node/575_ (дата звернення: 27.10.2024)
22. Осовська Г.В. Основи менеджменту: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Кондор, 2003. 556 с.
23. Панько Т., Кочан І., Мацюк Г. Українське термінознавство. Львів: Освіта, 1994. 216 с.
24. Пілецька Н. Економічна термінологія як об'єкт дослідження. *Проблеми української термінології*. Львів : Національний університет «Львівська політехніка», 2008. С. 175–181.
25. Подвойська О. Явище полісемії у термінології соціальної ринкової економіки в сучасній німецькій мові. *Серія: філологічні науки*. Херсон: Херсонський нац. тех. ун-т, 2003. С. 287–291.
26. Пономарів О.Д. Стилїстика сучасної української літературної мови. Тернопіль : Навчальна книга «Богдан», 2000. 276 с.
27. Пономаренко О. Системні методи в економіці, менеджменті, бізнесі. Київ: Основи, 1997. 390 с.
28. Портер Майкл Е. Стратегія конкуренції. / Пер. з англ. Київ: Основа, 1997. 390 с.
29. Стацюк Р.В. Основні підходи до визначення «термін» у сучасній лінгвістичній науці. *Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка. Серія «Філологічні науки. Мовознавство»*. 2016. Том 2. № 5. С. 112–116.
30. Тимошук Н.М. Переклад англійських економічних термінів українською мовою. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія «Філологічні науки»*. 2018. Випуск XV. С. 108–113.
31. Черноватий Л.М. Психолінгвістичні основи теорії педагогічної граматики. Харків : Основа, 2006. 245 с.

32. Черноватий Л.М., Липко І.П. Співвідношення стратегій перекладу та рівня перекладацької компетентності майбутніх фахівців у галузі міжнародних відносин. *Серія «Педагогічні науки»*. 2015. С. 163–167
33. Bhagavan B. The Burgeoning Usage of Neologisms in Contemporary English. *IOSR Journal of Humanities and Social Science*. 2013. Vol. 18, Issue 3. P. 25–35.
34. Budin G. Handbook of terminology management. Amsterdam; Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1997. Vol. 1. 355p.
35. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org> (дата звернення 10.10.2024)
36. Campbell R. McConnell, Stanley L. Brue. *Economics: principles, problems and policies*, 13-th edition. McGraw-Hill/Irwi, 2005. 896 p.
37. Cabré M. Terminology: theory, methods and applications. Philadelphia PA: John Benjamins, 1999. 248 p.
38. Collins English Dictionary. Harper Collins Publishers, 2006. 774 p.
39. Faber P. Cognitive Linguistics View of Terminology and Specialized Language. Berlin; Boston: De Gruyter, 2012. 307 p.
40. Kotler Philip, Armstrang Gary. Principles of Marketing. Fifth Edition. New Jersey, Printice Holl, Englewood Cliffs, 1991. 711p.
41. Levy J. Translation as a Decision Process. Translation Studies Reader. London and New York, 2003. P. 148–159.
42. Picht H. Terminology: an introduction. Guildford, Surrey: Univ. of Surrey, Dept of Linguistics and Internet. Studies, 1985, 265 p.
43. Sager J.C. A Practival Course in Terminology Processing. Amsterdam: John Benjamins Publishing, 1990. 258 p.
44. Westworth G.F. Types of variants in terminological vocabulary. Problems of culture of the language of science and terminology. Vilnius, 1985. 265 p.

SUMMARY

The qualifying master's thesis is devoted to researching the issue of terminology and terminology as a science that studies special vocabulary from the point of view of its origin, typology, creation, form, functioning, arrangement and use.

The first chapter of the study is devoted to structural, pragmatic and semantic features of economic terminology. This analysis was carried out based on educational and periodical literature of linguists.

In the second chapter of the qualifying master's thesis, the peculiarities of the English-Ukrainian translation of economic terminology are analyzed using the example of 80 English-language economic terms of the original source by the authors Campbell R. McConnell, Stanley L. Brue "Economics: principles, problems and policies", 13-th edition, 896 p. This is the basic and fundamental work of the economic professional and scientific environment, which is used in most modern economic studies. The work examines the main methods of translation; it was found out that English economic terms can consist of one word or two-, three-, rarely four-, five- and six-component structures; it was proved that the difficulty of translating English economic terms into Ukrainian lies in the ambiguity of terms that have different meanings in a number of sciences.

When translating economic terms and texts, reliability and accuracy are important, which are ensured by the selection of correct and meaningful terms that will reflect the content of the source language units as much as possible. In this connection, the question of researching the translation of new terms arising as a result of the active development of the economic sphere is becoming of urgent importance.

The purpose of the research is the study of educational economic literature and scientific concepts that reveal the specifics of the translation of economic terminology; as well as identifying the peculiarities of the translation of economic terms of the original source by the authors Campbell R. McConnell, Stanley L. Brue "Economics: principles, problems and policies", 13th edition, 896 p.

To achieve the goal, the characteristic features of the term and the structural features of economic terms were analyzed; basic methods of translation; pragmatic and semantic features of economic terminology are defined; the reproduction of 80 English-language economic terms in Ukrainian was analyzed.

The scientific novelty of the research is determined by the considered ways of translating economic terms for various circles of professional and professional communication - educational, academic, business, etc. In the future, such research can become an important contribution to the development of modern Ukrainian economic terminology and improve the quality of translations.

The practical value of the research is revealed in the use of the obtained results of the analysis of the reproduction of economic terms, which contributes to a more accurate and understandable use of economic terms in the Ukrainian language. This is of great importance for the further development of economic thought, the economic environment; will contribute to a deeper understanding of professional texts and increase the level of professional training of Ukrainian specialists; ensuring effective communication in a professional environment.

The results of the study demonstrated that the translator has the following translation competencies: linguistic; cognitive; methodological. The proposed directions of further development will make economic discourse and terminology more accessible to the Ukrainian-speaking audience, and will enrich the Ukrainian language with economic terms.